

LİMİTED ŞİRKET MÜDÜRÜNÜN KENDİ LEHİNE AVAL VERMESİNİN İŞLEM ÜZERİNDEKİ ETKİSİ*

The Impact on the Transaction of a Limited Liability Company Manager Providing an Aval in Their Own Favor

Nurdan BALKAN*

ÖZ

Aval, kambyo senetlerine özgü kişisel bir teminat türüdür. Yargıtay kararları incelendiğinde, uygulamada limited şirket müdürlerinin, şahsi borçları için düzenledikleri kambyo senetlerinde temsilcisi oldukları şirketi avalist olarak göstermeleri durumuna sıklıkla rastlandığı görülmektedir. Müdürün, şirketin menfaatine olmayan, şahsi borcuna yönelik bu tasarrufunun malvarlığının korunması ilkesine ve bağlılık yükümlülüğüne aykırılık taşıdığı açık olup; aynı zamanda bu işlem, doktrindeki çoğunluk görüşün müdürün şahsi borcu için verilen avalli borçlanma yasağı kapsamında değerlendirmesi uyarınca, ilgili yasağa aykırılık teşkil etmektedir. Ancak Yargıtay'ın bu tür hukuka aykırılıkların işlemin geçerliliğine etkisini farklı şekilde değerlendirdiği görülmektedir. Çalışma kapsamında, Türk Ticaret Kanunu'nun 644. maddesi yollamasıyla 358. maddesinde yer alan pay sahiplerinin şirkete borçlanma yasağı (müdürler açısından) ve her ne kadar açık atıf olmasa da TTK m. 395/2'de yer alan pay sahibi olmayan müdürlerin şirkete borçlanma yasağı hükümleri ekseninde bir inceleme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aval, Limited Şirket, Müdür, Borçlanma Yasağı, Bağlılık Yükümlülüğü.

ABSTRACT

Aval is a type of personal guarantee specific to negotiable instruments. When examining the decisions of the Court of Cassation, it is frequently observed in practice that limited liability company managers designate the company they represent as an avalist on negotiable instruments issued for their own personal debts. It is clear that such a disposition by the manager—serving their personal debt and not the company's interests—violates both the principle of protection of company assets and the duty of loyalty; at the same time, according to the prevailing view in the doctrine, this transaction also constitutes a breach of the prohibition of borrowing to

* **Gönderi:** 03.04.2026 - **Kabul:** 06.08.2026 | **Received:** 03.04.2026 - **Accepted:** 06.08.2026.

Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümü İngilizce İşletme Programı Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye ✉ nurdan.gurgen@marmara.edu.tr • **ORCID** 0000-0001-5518-6656.

Atıf Şekli / Cite As: BALKAN, Nurdan (2026). Limited Şirket Müdürünün Kendi Lehine Aval Vermesinin İşlem Üzerindeki Etkisi. ÇÜHAD, (10), 456-476.

İntihal / Plagiarism: Bu makale bir intihal engelleme yazılımı aracılığıyla denetlenmiş ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. / This article has been checked via a plagiarism prevention software and reviewed by at least two referees.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır. This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

which managers are subject under company law. However, it is observed that the Court of Cassation evaluates the effect of such legal violations on the validity of the transaction in different ways. Within the scope of this study, an analysis will be conducted within the framework of the provisions regarding the prohibition of shareholders' borrowing from the company (in terms of managers) included in Article 358 of the Turkish Commercial Code by reference of Article 644 and, although there is no explicit reference, the provisions regarding the prohibition of non-shareholder managers' borrowing from the company included in TCC Art. 395/2.

Keywords: Aval, Limited Liability Company, Manager, Prohibition of Borrowing, Duty of Loyalty.

GİRİŞ

Şirketler hukukunda, özellikle sermaye şirketlerinde müdürler bağıllık yükümlülüklerinin¹ bir sonucu olarak, şirket menfaatini üstün tutmak zorundadırlar. Kanun koyucu, müdürlerin kendi çıkarları ile şirket menfaatlerinin çatıştığı durumlarda suistimalleri önlemek amacıyla çeşitli koruyucu düzenlemeler öngörmüştür. Bunun en somut örneği olan borçlanma yasağı, limited şirketlere ilişkin hükümlerde müstakil olarak düzenlenmemiş; anonim şirket hükümlerine yapılan atıflarla (TTK m. 358 ve m. 395/2) uygulama alanı bulmuştur. Borçlanma yasağının temelinde sermayenin korunması ilkesi yer almaktadır². Bu yasağın etkin bir şekilde işletilmesi, şirket malvarlığının borçlanmalar yoluyla içinin boşaltılmasını engelleyerek sermaye yapısının korunmasını sağlar³.

Müdürlerin şirket menfaatini gözetme yükümlülüğü, yalnızca şirketten borç alınmaması gibi iç ilişkilerle sınırlı kalmayıp; şirketi dış dünyada temsil ederken üstlendiği taahhütleri de kapsayan geniş bir uygulama alanına sahiptir. Bu bağlamda, müdürlerin imzaladığı taahhütler doğrudan şirketin işlemi sayıldığından⁴, bu yetkinin kullanımında da şirket menfaati ön planda tutulmalıdır. Örneğin, limited şirketlerde bir müdürün kendisi lehine şirket adına kambiyo taahhüdünde⁵ bulunabilmesi, şirket menfaatini zedeleyebilecek niteliktedir.

Bu bağlamda çalışmamızda; müdürün bağıllık yükümlülüğü ve temsil yetkisinin sınırlarının kesiştiği en kritik noktalardan biri ele alınacaktır. Söz konusu inceleme çerçevesinde; şirketin yetkili temsilcisinin, şirketi şahsi borcu için avalist olarak sorumlu kılmasının hukuki sonuçları; borçlanma yasağı (TTK m. 358 ve 395/2) ekseninde incelenecektir. Bu kapsamda ilk olarak, limited şirketlerde

¹ Limited şirketlerde müdürler, TTK m. 626/3 gereğince ortaklar için öngörülmüş olan bağıllık yükümlülüğüne uymakla yükümlüdürler. Ortakların tabi oldukları bağıllık yükümlülüğü ise TTK m. 613 hükmünde düzenlenmiştir ve üçüncü fıkra açıkça “Ortaklar, şirketin çıkarlarını zedeleyebilecek davranışlarda bulunamazlar. Özellikle, kendilerine özel bir menfaat sağlayan ve şirketin amacına zarar veren işlemler yapamazlar” kuralı öngörülmüştür. Müdürlerin bağıllık yükümlülüğü hakkında bkz. ADIGÜZEL, TAŞKIN, s.135-174; EKŞİ, s.120-123. Bağıllık yükümlülüğü kapsamında şirket menfaatinin gözetilmesinin ölçüsünün TMK m.2'deki dürüstlük kuralı olacağına ilişkin bkz. PULAŞLI, C.V., s.3692; EKŞİ, s.123.

² TORAMAN ÇOLGAR, Borçlanma, s. 82 vd.

³ AKINCI ALBAYRAK, s. 482-484

⁴ YILDIZ, s.254; ÖZTAN, s.75; TOROS, s. 102.

⁵ Kambiyo taahhüdü ifadesi; bir kambiyo senedinin düzenlenmesini, ciro edilmesini, aval verilmesini ve poliçelere özgü bir kurum olarak senedin kabul edilmesini de içeren hukuki işlemleri kapsamaktadır. Bkz. KIRCA, s. 107; TOROS, s. 107.

müdürlerin şirket adına aval taahhüdünde bulunmasının hukuki çerçevesi çizilecek; ardından, müdürlerin pay sahibi olup olmamalarına göre uygulanan borçlanma yasakları ile bu yasaklara aykırılığın işlemin geçerliliğine etkileri tartışılacaktır. Çalışmanın son kısmında ise, konuya ilişkin Yargıtay daireleri arasındaki yaklaşım farklılıkları incelenerek, sorunun geçersizlik yaptırımı yerine sorumluluk hukuku araçlarıyla çözümlenmesi gerektiği yönündeki görüşümüz gerekçeleriyle savunulacaktır.

I. AVALİN GENEL ÖZELLİKLERİ VE TEMSİL KURUMU İLE BAĞLANTISI

A. AVALİN ŞARTLARI VE HUKUKİ NİTELİĞİ

Aval, yalnızca kambiyo taahhüdünden doğan borcu teminat altına alan⁶, senedin tedavül yeteneğini kolaylaştıran⁷, kişisel bir teminatır⁸. Aval taahhüdünün şekli açıdan geçerlilik şartları TTK m.701’de yer almaktadır. Aval sorumluluğunun doğması, her şeyden önce kambiyo senedinin kanuni şekil şartlarını taşımasına bağlıdır. Zorunlu unsurlarındaki eksiklik nedeniyle hükümsüz sayılan bir kambiyo senedinde yer alan aval kaydı da hukuki sonuç doğurmaz⁹.

Doktrinde, avalin hukuki niteliği itibarıyla bir sözleşme mi yoksa tek taraflı bir işlem mi olduğu konusunda görüş birliği bulunmamaktadır¹⁰.

Kanaatimizce aval tek taraflı bir hukuki işlemdir. Avalde iki taraf bulunması, bu işleme sözleşme niteliği kazandırmaz. Bu görüşü desteklememizin bir sonucu olarak da müdürün kendi lehine

⁶ AKSU ÖZKAN, s. 86.

⁷ YIKAR, s. 102. Avalin, senedin kolaylıkla devrini sağlaması nedeniyle günümüzde daha çok forfaiting ve ihracatın finansmanında uygulandığına ilişkin bkz. PULAŞLI, Kıymetli Evrak, s.204.

⁸ ÜLGİN, HELVACI, KENDİGELEN, KAYA, s. 169. “[...] Aval 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun (TTK) 700 ila 702’nci maddelerinde düzenlenmiştir. Kanunda avalin tanımı yapılmamış; sadece aval ile poliçedeki bedelin ödenmesinin teminat altına alındığı belirtilmiştir (TTK m. 700). Aval senedin ödeneceğine dair güvence verilmek sureti ile kambiyo senetlerine tedavül kolaylığı sağlamaktır [...] Türk Borçlar Kanunu’nda düzenlenmiş olan kefalet ve Türk Ticaret Kanunu’nda düzenlenmiş olan aval, bir borç ilişkisinde alacaklının alacağını tam olarak alabilmesi noktasında kişisel birer teminatır [...]” Bkz. YHGK, T. 24.05.2017, E. 2017/1135, K. 2017/1012: <https://www.lexpera.com.tr/>, (E.T. 20.05.2026).

⁹ BİLGİLİ, DEMİRKAPI, s. 103. Yazarlar, şeklen geçerli olmayan bir bononun tahvil yoluyla adi senet olarak kabul edilmesi halinde, aval taahhüdünün de bir başka kişisel teminat olan kefalet veya garanti şeklinde ayakta tutulmasının mümkün olduğunu eklemişlerdir. BİLGİLİ, DEMİRKAPI, s. 103-104.

¹⁰ Doktrinde avalin tek taraflı bir hukuki işlem olduğunu savunanlardan *Pulaşlı*, avalin tek tarafa borç yükleyen bir sözleşme olduğunu ifade etmektedir. Bkz. PULAŞLI, Kıymetli Evrak, s. 203. *Poroy*, *Tekinalp* de avalin tek taraflı, bağımsız bir taahhüt olduğunu savunmaktadır. Bkz. POROY, TEKİNALP, s. 207. Aynı şekilde *Toros* da, avalin doğumunun ve geçerliliğinin başka bir irade beyanına bağlı olmadığını vurgulayarak, tek taraflı bir irade beyanı ile aval taahhüdünün kurulabileceğini ifade etmiştir. Bkz. TOROS, s. 21-23. Aynı yönde bkz. AKSU ÖZKAN, s.81-82; BOZKURT, Kıymetli Evrak, s. 41. Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulu da, “... Aval..., avalistin senede bu yönde koyacağı tek taraflı irade beyanı ile vücut bulur ... aval bir sözleşme değil, kambiyo taahhüdü olarak verilir...” diyerek, avalin bir sözleşme değil tek taraflı bir hukuki işlem olduğuna hükmetmiştir. YİBGK, T. 20.04.2018, E. 2017/4, K. 2018/5: www.kazanci.com.tr, (E.T. 22.02.2026). Karara ekli karşı oy yazılarında ise avalin sözleşme niteliğinde olduğu belirtilmiştir. *Öztan* da aval verenin irade beyanının karşı tarafça kabul edilmesi gerekir yönünde açıklama yaparak, avalin bir sözleşme olduğunu dolaylı da olsa ifade etmiş olmaktadır. Bkz. ÖZTAN, s. 164. *Ülgen* de kambiyo ilişkisinin doğabilmesi için senedin düzenleyen tarafından lehtara tesliminin gerektiğini vurgulamıştır. ÜLGİN, HELVACI, KAYA, NOMER ERTAN, s. 95. Aynı yönde bkz. ALIŞKAN, s. 310. Karşılaştırmalı hukuktaki benzer yöndeki görüşler için bkz. AKA, s. 1232-1233. *Ulusoy* da kambiyo senedi düzenlendiğinde düzenleyen ile lehtar arasında bir teslim anlaşması kurulduğunu vurgulamıştır. Bkz. ULUSOY, s. 162-163.

aval taahhüdünde bulunmasını, işlem yapma yasağına aykırılık olarak değil, borçlanma yasağına aykırılık olarak değerlendirmekteyiz¹¹.

Avalde iki taraf bulunmaktadır; bunlardan biri senet bedelini teminat altına alan taraf (aval veren-avalist), bir diğeri ise senet borçlusudur (aval alan)¹². Avalde avalist borçlu için taahhüt altına girerken; aval lehtar lehine verilmektedir¹³. Avalin şahsi teminat niteliği, kambiyo senet bedelinin ödenmediği hallerde devreye girer. Dolayısıyla aval, esasen kambiyo senedi nedeniyle sorumluluğu doğan kişilerin lehine verilmiş bir teminat niteliği taşır. TTK m. 701/4 hükmü uyarınca, avalin kimin lehine verildiği açıkça belirtilmemişse, avalin senedi düzenleyen kişi lehine verilmiş olduğu kabul edilir. Temsilcilerin aval şerhi gerçekleştirmeleri durumunda avalist sıfatı temsil olunana ait olacaktır¹⁴.

B. AVAL TAAHHÜDÜNÜN BAĞIMSIZLIĞI

Aval taahhüdünün asli mi yoksa fer'î nitelikte bir sorumluluk doğurduğu değerlendirildiğinde, TTK m. 702/2 uyarınca aval taahhüdünün asıl borçtan bağımsız bir hukuki nitelik taşıdığı görülmektedir. Başka bir ifadeyle, avalistin sorumluluğu, lehine aval verilen kişinin borcuna bağlı ve ona tâbi bir fer'î sorumluluk niteliğinde değildir. Dolayısıyla, lehine aval verilen kişinin borcunun geçersiz olması halinde dahi avalistin sorumluluğu devam edecektir; avalist, ancak taahhüdün şekle ait bir noksanlıktan dolayı batıl olması durumunda sorumluluktan kurtulabilir (TTK m. 702/2)¹⁵. Bu durum doktrinde, “aval veren, aval verdiği kişinin taahhüdünün geçersizliğini dahi temin etmiş olmaktadır” şeklinde ifade edilmektedir¹⁶. Nitekim avalistin üstlendiği sorumluluk, lehine aval verilen kişinin

¹¹ Bkz. Çalışmamızın “III.” numaralı başlığı.

¹² KAYA, TATLI, s.82.

¹³ Avalde, alacaklı sıfatını haiz olan lehtarın hukuki ilişkinin tarafı olmaması aslında aval kefaletten farklılaştırmaktadır. Zira kefalet sözleşmesi kefil ile alacaklı arasında akdedilir. Bkz. EREN, YÜCER, s.767. Nitekim *Ulusoy*, yönetim kurulu üyesinin kendi lehine ortaklık aleyhine üçüncü kişilerle sözleşme yapmasının mümkün olduğunu, bu işlemin şirketle işlem yapma veya çifte temsil niteliğinde olmadığını, üyenin kendi borcu için üçüncü kişi ile kefalet sözleşmesi imzalamasının bu nitelikte ifade etmiştir. Bu işlem üçüncü kişi ile ortaklık arasında olsa dahi yönetim kurulu üyesi yararınadır (Avalde ise tam tersi). Bkz. ULUSOY, s. 228. *Ulusoy*, bu şekilde kefalet sözleşmesi yapılması ile şirketin zarara uğramadığını vurgulamıştır. ULUSOY, s. 229. *Ulusoy*, bu tür işlemlerin mülga TTK m. 334 kapsamı dışına alınmasının, alacaklının da yararına olduğunu eklemiştir. Zira bu ihtimalde işlem geçerli sayılacaktır. Bkz. ULUSOY, s. 229. Şirketin, üyeye karşı mülga TTK m. 320 hükmüne başvurabileceğini, üçüncü kişinin de üye ile hareket etmesi durumun da onun da iyiniyet iddiasından yoksun kalacağını belirtmiştir. Bkz. ULUSOY, s. 230.

¹⁴ DELİCE, Aval, s. 103-104.

¹⁵ POROY, TEKİNALP, s. 211; KAYA, TATLI, s. 83. Bu özelliğin, avalde piyasa güvenliği kaygıları ön planda olduğu için var olduğuna ilişkin bkz. BOZKURT, Kıymetli Evrak, s.41. “6102 sayılı Kanun’un 702 nci maddesi; (...) Buradan hareketle aval verenin borcu bağımsız bir borçtur. Başka bir ifade ile ferî nitelikte değildir. Aval ile teminat altına alınan borç geçersiz olsa dahi aval verenin sorumluluğu devam eder. Aval veren kişinin teminat altına aldığı borç, şekle ait noksandan başka bir sebepten dolayı batıl olsa da aval verenin taahhüdü geçerlidir. Lehine aval verilenin mevcut olmaması, ehliyetsiz olması ya da imzasının sahte olması hâlinde de aval verenin sorumluluğu devam eder. 6102 sayılı Kanun’un 702 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince aval veren, sadece kambiyo senedindeki zorunlu şekil eksikliğini ileri sürebilir. Aval veren, hamile karşı senet metninden anlaşılan mutlak defileri ileri sürebilir, asıl borçlu ile hamil arasındaki şahsi defileri ileri süremez. Aval verenin sorumluluğu kendisi ya da lehine aval verilen tarafından borcun ödenmesi, ibra, zamanaşımı ve kambiyo senedinin zayi olmasıyla sona erebilir.” Bkz. Y. 11. HD, T. 13.02.2023, E. 2022/7462, K. 2023/789. Karar için bkz. Batider, 40(1), 2024, ss. 188-193. Benzer yönde bkz. Y. 19. HD, T. 10.2.2016, E. 2015/10075, K. 2016/2064. Karar için bkz. BERBEROĞLU YENİPİNAR, s. 62-63. Avalistin sadece mülga TTK m. 687/1 uyarınca hamilin senedi iktisap ederken bilerek borçlu zararına hareket etmesi halinde taahhüdü yerine getirmekten kaçınabileceğine ilişkin bkz. BOZER, GÖLE, s.180.

¹⁶ BOZKURT, Kıymetli Evrak, s. 386.

borcundan bağımsız yeni bir teminat niteliği taşımakta olup, bunun doğal sonucu olarak avalist, aval beyanıyla kendisine ait müstakil ve yeni bir borç altına girmektedir.

Avalistin sorumluluğu, asıl borcun varlığından ve akıbetinden bağımsız bir karakter taşısa da bu durum sorumluluğun müteselsil niteliğini ortadan kaldırmaz. Nitekim TTK m. 724'te avalistin poliçe borçlularıyla birlikte müteselsilen sorumlu olacağının açıkça öngörülmesi karşısında, avalden doğan bu borç ilişkisi doğrudan doğruya kanuni bir müteselsil borçluluk yaratmaktadır¹⁷.

Aval taahhüdünün temel ilişkiden bağımsız olması, aynı zamanda kayıtsız ve şartsız bir nitelik taşımasını da gerektirir. Nitekim avalin herhangi bir kayıt veya koşula bağlanmaksızın verilmesi, kambiyo senetlerinin kayıtsız ve şartsız bir borç ikrarı içermesi ilkesinin doğal bir sonucudur.

C. LİMİTED ŞİRKETLERDE ORGANSAL TEMSİL YOLUYLA AVAL VERİLMESİ

Limited şirket müdürünün limited şirketi temsilen kambiyo senedinde aval vermesi, özünde temsil yetkisine dayanarak aval verme kapsamında değerlendirilmelidir. TTK'da temsilci vasıtasıyla aval verilmesine ilişkin açık bir düzenleme yer almamaktadır. Kambiyo senetlerinde temsil hususuna dair tek hüküm ise, yetkisiz temsilcinin imza atması halini düzenleyen TTK m. 678'dir. Bu noktada, TTK m. 678 hükmünün, TBK'da yetkisiz temsile ilişkin benimsenen esaslardan ayrıldığını belirtmek gerekir. Nitekim TBK m. 47 uyarınca yetkisiz temsilci, temsil olunan adına üstlenilen borçtan şahsen sorumlu olmayıp, yalnızca üçüncü kişinin yetkisiz temsile güvenmesi nedeniyle uğradığı zararı tazmin etmekle yükümlüdür. Buna karşılık TTK m. 678 hükmü, yetkisiz temsilcinin kambiyo taahhüdünden bizzat sorumlu olacağını öngörmektedir. Bu düzenleme, kambiyo alacaklısının korunmasını güçlendiren ve alacaklı bakımından daha elverişli bir çözüm olarak değerlendirilmelidir¹⁸.

Aval işleminin bir temsilci aracılığıyla yapılması durumunda, söz konusu temsilin doğrudan mı yoksa dolaylı mı temsil şeklinde gerçekleşip gerçekleşmediği incelendiğinde, kanaatimizce kambiyo senedi üzerinde üstlenilen aval taahhüdü, niteliği gereği yalnızca doğrudan temsil şeklinde tezahür edebilir¹⁹.

Ticaret şirketi adına kambiyo senedinde aval verme yetkisi, şirketi kanunen temsil etmeye yetkili organa aittir. Buna göre, bu yetki, limited şirkette TTK m. 623/1 gereğince müdür veya müdürlere aittir. Müdürler yalnızca bu sığa sahip olduklarından kambiyo senedi düzenleme yetkisini haizdirler. Bir diğır ifade ile organsal temsil, kanuni bir temsil ilişkisi kurduğundan, iradi temsilden farklı olarak, organların kambiyo taahhüdünde bulunabilmeleri için bu yetkinin onlara ayrıca verilmesine gerek

¹⁷ Aval kurumunun doğrudan TTK'da düzenlenmiş olması, bu hukuki işleme kendiliğinden ticari iş niteliği kazandırmaktadır. Nitekim bu durumun doğal bir sonucu olarak, ticari işlerde müteselsil borçluluğu ve kefaleti düzenleyen TTK m. 7 hükmü de doğrudan uygulama alanı bulur.

¹⁸ BİLGİLİ, DEMİRKAPI, s. 66. Çalışma konumuz bakımından TTK m. 678 hükmünün işlevsizliğine dair ayrıntılı değerlendirmeler için bkz. IV. Değerlendirme ve Sonuç. Zira TTK m. 678 hükmü ile yetkisiz temsilci aval taahhüdünden zaten bizzat sorumlu olan esas borçlu niteliğini haiz kişidir.

¹⁹ DELİCE, Aval, s. 91.

bulunmamaktadır²⁰. Şirket için tek bir müdür atanmış olması hâlinde, bu kişi şirketi tek başına temsil etme yetkisini haizdir. Buna karşılık, birden fazla müdürün bulunması durumunda, şirket sözleşmesinde aksi öngörülmedikçe, TTK m. 629/1 hükmünün yollaması uyarınca çift imza esası uygulanır²¹.

II. LİMİTED ŞİRKETLERDE MÜDÜRLERİN ŞİRKETE BORÇLANMA YASAĞI

A. GENEL OLARAK BORÇLANMA YASAĞI

Limited şirketlerde müdürlerin şirkete borçlanma yasağına ilişkin kanuni düzenleme bulunmamaktadır. Bu noktada, anonim şirket hükümlerinden hangilerinin limited şirketlere uygulanacağını belirleyen TTK m. 644 önem arz eder. Söz konusu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi, pay sahiplerinin borçlanma yasağına ilişkin TTK m. 358'e açıkça atıf yaparken; pay sahibi olmayan müdürlerin borçlanma yasağını düzenleyen TTK m. 395/2 hükmünü kapsam dışında bırakmıştır. Her ne kadar bu durum, pay sahibi olmayan müdürlerin borçlanma yasağından muaf olduğu izlenimini uyandırsa da bu eksikliğin kanun koyucu tarafından sehven yapıldığı kanaatindeyiz²². Zira aksi bir kabul, şirkete ortak olmayan müdürlerin borçlanma konusunda sınırsız bir serbestiye sahip olması sonucunu doğurur ki bu durum uygun görülemez. TTK m. 395'te düzenlenen işlem yapma ve borçlanma yasakları, yöneticilerin özen ve bağlılık yükümlülüğünün somutlaşmış birer yansımasıdır²³. Bunun bir sonucu olarak, bu yasakların ihlali, yöneticinin hukuki sorumluluğunu gündeme getirecektir. TTK m. 644/1-a uyarınca anonim şirket yöneticilerinin sorumluluğuna ilişkin hükümlerin limited şirket müdürlerine de uygulanacağı açıkça öngörülmüştür²⁴. Bu gerekçelerle TTK m. 395/2 hükmünün, limited şirket müdürleri bakımından da kıyasen uygulama alanı bulması gerekmektedir²⁵.

Bu değerlendirmeler ışığında limited şirketlerde de borçlanma yasağı kapsamında, pay sahibi müdürler hakkında TTK m. 358, pay sahibi olmayan müdürler hakkında ise TTK m. 395/2 hükmü

²⁰ BİLGİLİ, DEMİRKAPI, s. 64. Aval taahhüdünün işletme konusu kapsamına girip girmediği meselesi, organsal temsil açısından da büyük önem taşır. Konunun detaylı incelemesine çalışmamızın ilerleyen bölümünde yer verileceğinden, burada tekrarı önlemek adına ilgili kısma atıf yapılmaktadır. Detaylı açıklama ve değerlendirmeler için bkz. Çalışmamızın "III." numaralı başlığı.

²¹ DELİCE, Aval, s. 95-96.

²² KENDİGELEN, KIRCA, Limited Şirket, s. 129.

²³ SONGUR, s. 2143.

²⁴ Limited şirketlerde borçlanma yasağı ve işlem yasağı konusunda anonim şirket hükümlerinin doğrudan uygulanabilir olması nedeniyle, çalışmamızda ilgili hükümlere yönelik değerlendirme yapılırken yasağın öznesi olarak direkt olarak müdür sıfatı incelenmiş ve müdür ifadesi kullanılmıştır.

²⁵ ALIŞKAN, s.307-308; ÖZKORKUT, s. 55; SOPACI, s.232; EKŞİ, s. 129; ÇEBİ, s. 149; KENDİGELEN, KIRCA, Limited Şirket, s. 129.

uygulama alanı bulmalıdır²⁶. Bu yasaklar, emredici nitelikte olduğundan bir kurul kararı veya esas sözleşme hükmü ile ortadan kaldırılamaz²⁷.

B. PAY SAHİBİ MÜDÜRLERİN ŞİRKETE BORÇLANMA YASAĞI (TTK m. 358)

TTK m. 358 hükmüne göre, “Pay sahipleri, sermaye taahhüdünden doğan vadesi gelmiş borçlarını ifa etmedikçe ve şirketin serbest yedek akçelerle birlikte kârı geçmiş yıl zararlarını karşılayacak düzeyde olmadıkça şirkete borçlanamaz.” Hükmün lafzı gereği, TTK m. 358 hükmündeki borçlanma yasağının sadece pay sahiplerine yönelik bir düzenleme olduğu konusunda doktrinde bir tartışma bulunmazken, borçlanma yasağı kapsamındaki işlemlerin tespiti konusunda farklı yönde görüşler mevcuttur ve bu kısım inceleme konumuz açısından önem arz etmektedir. Zira borçlanma yasağının kapsamının geniş yorumlanması, aval gibi kişisel teminat arz eden işlemlerin de borçlanma yasağı kapsamında değerlendirilmesine izin vermektedir.

Bir görüş, şirkete borçlanma yasağının konusunu geniş yorumlar. Buna göre şirketten para alınması ve aynı borçlanmaların yanı sıra ortakların borcundan dolayı şirketin üçüncü kişilere kefalet, garanti ve teminat vermesi, sorumluluk yüklenmesi, ortakların borçlarını devralması gibi işlemlerin de yasak kapsamındaki borçlar arasında yer aldığı ifade edilmektedir²⁸. Yasağı dar yorumlayan görüş ise, ortağın borçlanma yasağının kapsamını gereğinden fazla genişletmenin pratik zorluklar yaratacağını, ortağın şirketle gireceği her türlü işlemde sürekli TTK m. 358 kriterlerini kontrol etmek gerekeceğini ve bu durumun ticari hayatın doğal akışını ve hızını sekteye uğratacak bir engel olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunur²⁹.

²⁶ TTK m. 358 ve TTK m. 395/2, TTK’da ilişkili taraf işlemlerine ilişkin doğrudan bir düzenleme bulunmasa da benzer amaçlardan hareket edilen hüküm örneklerindendir. Bkz. ŞİMŞEK, s. 358-375. TTK m. 358 ve 395 hükmü halka açık şirketler için de uygulama kabiliyetini haizdir. ÇEKER, s. 664. Amerikan hukukunda borsaya kote olan anonim şirketler için 1934 tarihli Menkul Kıymetler Borsası Kanunu’nun (Securities Exchange Act) 13(k) maddesinde yer alan mutlak kredi yasağı geçerlidir. Bkz. Grigoleit, Schwennicke, 3. Aufl. 2025, AktG § 89 Rn. 1-3

²⁷ Alman hukuku açısından da AktG § 89 hükmüne aykırı esas sözleşme hükümlerinin hükümsüz olacağına; esas sözleşme ile aranan şartların genişletebileceği ve daha da ağırlaştırabileceğine ilişkin bkz. Grigoleit, Schwennicke, 3. Aufl. 2025, AktG § 89 Rn. 1-3

²⁸ Hükmün işlemin amacına göre değerlendirilecek daha geniş bir uygulama alanı olduğu kanaatinde bkz. ARICI, VEZİROĞLU, s. 110-111; TORAMAN ÇOLGAR, Borçlanma, s. 187 vd. ve özellikle 194-195; TORAMAN ÇOLGAR, İlişkili Taraf, s. 1313-1314; TATLI, s. 929; HIZIR, s.235. Nakdi ve aynı borçlanmaların zaten yasak kapsamında olduğuna ilişkin bkz. POROY, TEKİNALP, ÇAMOĞLU, s. 323; ÇEKER, s. 663; HIZIR, s. 236. Nitekim Alman hukuk öğretisinde de aynı sonuca varılmaktadır. Buna göre, yasak kapsamında olanın sadece fiili edimin kendisi değil, aksine Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu (AktG) § 57 uyarınca yasaklanmış bir edime yönelik her türlü borçlanma veya taahhüt olduğu hususunda bkz. MüKoAktG, Bayer, AktG § 57 Rn 12. İlgili hüküm, pay sahiplerine ekonomik gerekliliklere uygun olarak borç verilmesine ilişkin işlemlerin sermayenin iadesi yasağının kapsamına girmeyeceğini düzenlemektedir. Alman hukukundaki bu yaklaşım, doğrudan mutlak bir borçlanma yasağı ihdas etmek yerine, borç verme işlemlerini sermayenin iadesi yasağının bir istisnası olarak konumlandırmayı tercih etmiştir. Bkz. AKINCI ALBAYRAK, s. 485. Almanya’daki Limited Şirketler (GmbH) yasasını modernize etmek için 2008 yılında yürürlüğe giren MoMiG (*Gesetz zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen*) ile pay sahiplerine borç verilmesinin, bilançoda yer alan kayıtlarda meydana gelecek değişimler olarak görüldüğüne, dolayısıyla, şirketin tam değerli talep hakkının mevcut olması veya tam değerli bir karşı edimin var olması hallerinde pay sahiplerine sağlanan borçların sermayenin korunmasına aykırı bir şekilde yapılmış ödemeler olarak değerlendirilmeyeceğine ilişkin bkz. TATLI, s. 923.

²⁹ KIRCA, ŞEHİRALİ ÇELİK, MANAVGAT, s. 679; KIRCA, GÜREL, s. 6. Eminoğlu da her ne kadar hükmün geniş yorumlanması kurumsal yönetim ilkeleri açısından yerinde olsa da konuya ilişkin açık bir hüküm bulunmadığından pay sahipleri açısından TTK m. 395/2’deki işlemlerin yasak kapsamında olmadığını ifade etmiştir. Bkz. EMİNOĞLU, s. 147. Çebi ise, herhangi bir açıklamada bulunmadan hükmün lafzını esas alarak yalnızca nakdi borçlanmaların hükmün kapsamında olduğunu ifade etmiştir. ÇEBİ, s. 150.

Kanaatimizce TTK m. 358’de herhangi bir sınırlayıcı ifadeye yer verilmemesi nedeniyle, ilgili hükümdeki borçlanma yasağı kapsamından çıkmak için gereken şartlar sağlanmadığı müddetçe³⁰, malvarlığının korunması ilkesi de göz önünde bulundurularak, düzenlemenin uygulanacağı hâllerin kapsamının geniş yorumlanmasında fayda vardır. Şu hâlde, şirketten ödünç para alınması ve şahsi harcamaların şirketçe karşılanması gibi işlemlerin yanında, şirketin pay sahibine lehine kefil olması, teminat vermesi veya bir borcu üstlenmesi gibi taahhüt işlemleri ile şirketin bir alacağından karşılıksız feragat etmesi veya şirket mülkiyetindeki bir varlığın bedelsiz devri gibi tasarruf işlemleri de borçlanma yasağının ihlali olarak kabul edilmelidir.

C. PAY SAHİBİ OLMAYAN MÜDÜRLERİN ŞİRKETE BORÇLANMA YASAĞI (TTK M. 395/2)

TTK m. 395/2 uyarınca, pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyeleri (ve limited şirketlerde kıyasen müdürler) ile bu kişilerin TTK m. 393’te sayılan yakınlarının şirkete nakit borçlanmaları yasaklanmıştır. Kanun koyucu, yalnızca doğrudan nakit borçlanmayı yasaklamakla kalmamış; aynı zamanda “bu kişiler”³¹ lehine şirketin garanti, kefalet veya teminat vermesini de yasak kapsamına alarak şirket malvarlığının yönetim kurulu üyesi lehine risk altına sokulmasını engellemek istemiştir³². Hükümün ihlali halinde, şirket alacaklılarına tanınan borçlanan kişiyi doğrudan takip edebilme yetkisi, bu düzenlemenin temelinde yatan gayenin şirket malvarlığının ve dolayısıyla alacaklıların korunması olduğunu teyit etmektedir³³. Bu istisnai yaptırımın ve TTK m. 358’e oranla daha geniş belirlenen kapsamın temel sebebi; pay sahibi olmayan yöneticilerin, şirketin malvarlığı üzerindeki mutlak hakimiyetlerinin kişisel çıkarlar doğrultusunda kötüye kullanılmasını (şirketin içinin boşaltılmasını) engelleme düşüncesidir.

D. BORÇLANMA YASAĞINA AYKIRILIĞIN GEÇERSİZLİK VE SORUMLULUK EKSENİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Borçlanma yasağına aykırılığın sonuçları, yasağın öznesi olan yöneticinin şirketteki statüsüne göre kanunda ikili bir tasnife tabi tutulmuştur. Zira pay sahibi olan müdürler bakımından borçlanma yasağı TTK m. 358 kapsamında düzenlenmişken; pay sahibi olmayan müdürler ve onların yakınları için getirilen yasak TTK m. 395/2 hükmünde ayrıca yer almaktadır. Bu maddelerin öngördüğü yaptırım

³⁰ TTK m. 358 uyarınca pay sahiplerinin şirkete borçlanabilmesi için muaccel sermaye taahhüdünü yerine getirmiş olması ve şirketin serbest yedek akçelerle birlikte kalan kârı toplamının geçmiş yıl zararlarını karşılayacak düzeyde bulunması gerekir. Bu şartların uygulanması hakkında detaylı bilgi için bkz. HIZIR, s. 239 vd.; KORKUT, s.1642 vd.

³¹ Bu kişiler ifadesi ile pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyeleri ile yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olmayan TTK m. 393’te sayılan yakınları anlaşılmaktadır. ÜÇİŞİK, ÇELİK, s. 150.

³² Alman hukukunda da benzer şekilde yönetim kurulu üyelerine, bunlarla yakından ilişkili kişilere ve ayrıca belirli yönetici konumundaki çalışanlara borç verilmesi hususunu düzenleyen AktG § 89’da kredi teriminin, ertelemeler, kefalet, garanti veya borç üstlenimi gibi teminatların sağlanması ile avans ücret ödemeleri de dahil olmak üzere geniş yorumlaması gerektiği ifade edilmiştir. Ancak ilgili hüküm, yönetim kurulu üyelerine, bunlarla yakın ilişkisi bulunan kişilere ve belirli düzeydeki üst düzey yöneticilere kredi/borç verilmesini denetim kurulunun onayına bağlamıştır. Bkz. AKINCI ALBAYRAK, s. 487.

³³ TORAMAN ÇOLGAR, İlişkili Taraf, s. 1320

türlerinin birbirinden tamamen farklı kurgulanması, özellikle aval taahhüdü gibi üçüncü kişilerin (lehtarın) senede güvenerek hak iktisap ettiği durumlarda, işlemin akıbeti bakımından üçüncü kişi aleyhine farklı sonuçların doğmasına neden olmaktadır³⁴. Kanun koyucu pay sahibinin borçlanma yasağı için açık bir yaptırım öngörmezken; pay sahibi olmayan müdürün yasağı ihlal etmesi halinde, borçlanılan tutar miktarında şirket alacaklılarına doğrudan takip yetkisi tanımıştır (TTK m. 395/2).

TTK m. 358 hükmüne aykırılığın yaptırımı, doktrindeki genel kabul uyarınca TTK m. 1530 gereğince butlan olup³⁵; bu durumun doğal sonucu olarak tarafların iade yükümlülüğü gündeme gelmektedir. Ancak bu yasağa aykırı her işlem, otomatik olarak fiili bir iade borcu doğurmayabilir. Örneğin; borçlanma yasağının geniş kapsamlı olarak kabul edildiği durumlarda, şirketin, pay sahibi müdürün bir borcu için kefil olması ve müdürün bu borcu bizzat ifa etmesi durumunda, şirketin aktifinde somut bir azalma meydana gelmeyecektir. Şirket malvarlığında fiili bir eksilme yaşanmadığı bu gibi hallerde, müdürün şirkete karşı bir iade yükümlülüğünden bahsetmek mümkün olmayacaktır. Dolayısıyla, iade yükümlülüğünün kapsamı belirlenirken sadece yasağın ihlal edilmiş olmasına değil, somut olayın özelliklerine ve borçlanma işleminin şirket malvarlığı üzerindeki nihai etkisine bakılması gereklidir³⁶.

Doktrinde TTK m. 395/2'de öngörülen (alacaklılara doğrudan takip yetkisi tanıyan) özel yaptırımın, TTK m. 358'e aykırı şekilde borçlanan müdürler bakımından da kıyas yoluyla uygulanabileceğini de savunan bir görüş olmakla birlikte³⁷; kanaatimizce kanunen öngörülmemeyen bir yaptırımın uygulanması yerinde olmayacaktır.

Şahsi sorumluluk rejimi bakımından ise, TTK m. 358 hükmünü ihlal ederek pay sahibi müdüre borç veren ve bu suretle şirket malvarlığının eksilmesine sebebiyet veren müdürler kurulu üyelerinin şahsen sorumlu tutulacakları kuşkusuzdur³⁸.

TTK m. 395/2'de, borçlanma yasağının ihlali halinde uygulanacak yaptırım, TTK m. 358'den farklı olarak açıkça düzenlemiştir. Buna göre şirket alacaklıları, yasak kapsamına giren işlem tutarı ölçüsünde, ilgili kişilere karşı doğrudan takip yetkisini haizdir. Şirketten nakit borç alan müdürlere karşı alacaklıların bu denli sert bir yaptırıma başvurabilmesi bir ölçüde rasyonel kabul edilebilir. Ancak, şirketin bu kişiler lehine yalnızca teminat (kefalet, garanti vb.) vermesi durumunda dahi alacaklılara doğrudan takip imkânı tanınması, doktrinde haklı eleştirilere konu olmaktadır. Zira teminat verilmesi,

³⁴ Malvarlığının korunması ilkesine borçlanma yasağı çerçevesinde hizmet eden iki düzenleme arasında öngörülen bu yaptırım farkı için haklı bir gerekçe bulunmadığına yönelik görüş için bkz. HIZIR, s. 284-285.

³⁵ POROY, TEKİNALP, ÇAMOĞLU, s. 324; HIZIR, s. 284; KIRCA, ŞEHİRALİ ÇELİK, MANAVGAT, s.680. *Kendigelen* ise hükme aykırılığın sonucunda hükümsüzlüğe mi gidilmesi yoksa yöneticilerin sorumluluğuna mı başvurulması gerektiği hususunun tartışmalı olduğunu belirtmiştir. Bkz. KENDİGELEN, İlk Tespitler, s. 245. TTK m. 358 hükmüne aykırılık durumunda geçersizlik yaptırımının devreye gireceğine ilişkin bkz. ÇEBİ, s. 151.

³⁶ HIZIR, s. 234-235, dn. 18.

³⁷ YÜCE, s. 72-73.

³⁸ HIZIR, s. 284; KIRCA, ŞEHİRALİ ÇELİK, MANAVGAT, s. 680; TORAMAN ÇOLGAR, Borçlanma, s. 269; SULU, s.106; KORKUT, s.1646.

şirket açısından henüz realize olmamış müstakbel bir ekonomik risk teşkil etse de nakit ödünç verilmesinde olduğu gibi şirket aktifinden derhal ve kesin bir malvarlığı çıkışı sonucunu doğurmamaktadır. Nitekim şirketin, müdürün banka kredisine kefil olduğu bir senaryoda; müdür taksitlerini düzenli olarak ödese ve şirket üzerinde herhangi bir fiili ödeme yükümlülüğü doğmasa dahi, alacaklıların doğrudan yöneticiye başvurabilme imkânının bulunması, sorumluluk hukukunun temel ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. Borca aykırılık veya şirketin zarara uğraması gibi somut bir netice gerçekleşmeden, sırf potansiyel bir risk üzerinden alacaklıya takip yetkisi tanınması, aşırı bir müdahale teşkil etmektedir³⁹.

Alacaklılara tanınan doğrudan takip yetkisinin TTK m. 644/1-b hükmündeki sınırlı atıf nedeniyle limited şirket müdürlerine uygulanamayacağı da doktrinde haklı olarak ileri sürülmektedir⁴⁰. Her ne kadar pay sahibi olmayan müdürleri bu yasak kapsamından tamamen muaf tutmak hukuk mantığıyla bağdaşmasa da kanunda açık bir atıf bulunmadığı halde alacaklılara bu denli ağır ve istisnai bir yetkiyi kıyasen tanımak da yerinde olmayacaktır.

Öte yandan, kanunda özel bir yaptırım (takip yetkisi) öngörülmüş olması, işlemin geçerliliğine ilişkin tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Bir görüşe göre, özel bir yaptırımın varlığı karşısında artık ayrıca bir hükümsüzlük yaptırımı gündeme gelmemelidir⁴¹. Buna mukabil, hükmün yalnızca alacaklıları değil, aynı zamanda şirket tüzel kişiliğini de koruma amacı taşıdığı göz önüne alındığında; TBK m. 27 ve TTK m. 1530/1 uyarınca bu tür işlemlerin geçersizlik yaptırımı ile karşılaşacağı da ileri sürülmektedir. Bu görüş sahipleri, TTK m. 395/1'in aksine bu konuda bir izin mekanizmasına olanak tanınmadığını ve söz konusu işlemlerin kesin olarak yasaklandığını savunmaktadır⁴².

TTK m. 358 hükmüne aykırılık halinde geçersizlik yaptırımına başvurulabileceği hususu şüphesizken; TTK m. 395/2 hükmüne aykırılığın direkt olarak geçersizlik yaptırımına maruz kalıp kalmayacağı konusundaki belirsizlik, kanun koyucunun, üçüncü kişilerin de dahil olduğu temsilci lehine işlemleri, doğrudan temsilciyle yapılan işlemlerle bir tutarak TTK m. 395/2 kapsamında tek bir çatı altında düzenlemeyi tercih etmiş olmasından kaynaklanmaktadır⁴³. Kanun koyucunun bu iki maddeyi birbirinden tamamen farklı yaptırımlara bağlaması; özellikle aval gibi kıymetli evrak hukukuna özgü bağımsız taahhütlerin söz konusu olduğu hallerde, hukuk sisteminin iç tutarlılığını zedelemektedir. Bu

³⁹ HELVACI, ÇAMURCU, TÜRKYILMAZ, s. 318.

⁴⁰ EKŞİ, s. 130. KENDİGELEN, KIRCA, Limited Şirket, s. 129.

⁴¹ KIRCA, ŞEHİRALİ ÇELİK, MANAVGAT, s. 676-677; SULU, s. 162; TEKİNALP, s.281; DEMİRCİ, s. 65-66; KAYIKLIK, s. 226-227; ÜÇİŞİK, ÇELİK, s. 502; SONGUR, s. 2159.

⁴² TORAMAN ÇOLGAR, Borçlanma Yasası, s. 374-378; TORAMAN ÇOLGAR, İlişkili Taraf, s. 1323. *Kendigelen* ise, ilgili hükmün yorum sorununu bünyesinde barındırdığını öncelikli olarak ifade eder; nakit borçlanma yasasına aykırılık yaptırımının geçersizlik olmayacağını; ancak maddeye aykırı şekilde kefalet, teminat vs.nin TTK m. 1530 hükmü gereğince emredici hükme aykırılık sebebiyle kesin hükümsüzlük yaptırımına maruz kalabileceğini; çünkü kefalet, garanti verme, sorumluluk yüklenme işlemlerinde henüz şirketin malvarlığından çıkmış ve bu kişilerin malvarlığına girmiş bir değer de bulunmadığını ifade etmiştir. KENDİGELEN, Mütalaalar, s. 50-51. *Ekşi*, yasaklanan kişiler için şirketin verdiği kefalet, garanti, teminat işlemlerinin kesin hükümsüzlük ile geçersiz olacağını savunmaktadır. Bkz. EKŞİ, s. 130.

⁴³ KAYIKLIK, s. 227, dn. 656.

farklılık, bir yandan şirket malvarlığını korumaya çalışırken diğer yandan kambiyo hukukunun temel taşı olan mücerretlik ve işlem güvenliği ilkelerini sarsma riski taşımaktadır.

Son olarak, aval taahhüdünün özel niteliği göz önünde bulundurulmalıdır. TTK m. 702/3 uyarınca poliçe bedelini ödeyen avalist, lehine taahhüt altına girdiği kişiye karşı poliçeden doğan hakları iktisap ederek onun alacaklısı sıfatını kazanır⁴⁴. Bu hukuki mekanizma çerçevesinde, lehine aval verilen müdürün asıl borçlu sıfatıyla şirkete karşı borçlu hale geleceği açıktır. Dolayısıyla, avalist şirketin ödeme sonrası bu rücu hakkına sahip olması, şirket malvarlığının nihai olarak korunup korunmadığı ve dolayısıyla yasağın ihlal edilip edilmediği tartışmalarında dikkate alınması gereken bir etkidir.

III. MÜDÜRÜN ŞAHSİ BORCU İÇİN ŞİRKETİ TEMSİLEN AVAL TAAHHÜDÜNDE BULUNMASININ ŞİRKETLER HUKUKUNDAKİ İŞLEM YASAKLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

TTK m. 623/1 uyarınca limited şirketin yönetimi ve temsili, şirket sözleşmesiyle belirlenen müdür sıfatına sahip ortaklar veya üçüncü kişiler tarafından yürütülür; ancak şirketin en az bir ortağının yönetim hakkına ve temsil yetkisine sahip olması şarttır. Buna göre, limited şirket yapısında organ vasfıyla temsil yetkisini haiz kişiler müdürlerdir⁴⁵. Bu temsilciler, şirketin amacı ve faaliyet alanı kapsamındaki her türlü hukuki işlemi gerçekleştirme yetkisine sahiptir. Kambiyo taahhüdü altına girmek işletme konusu haricinde bir işlem sayılmamaktadır ve şirket adına bu yönde bir taahhütte bulunma yetkisi de müdürlere aittir⁴⁶. Müdürler TBK m. 40 vd.'da düzenlenen bir temsil ilişkisi çerçevesinde hareket etmediğinden; müdürlerin organ sıfatıyla temsil yetkilerini kullanırken gerçekleştirdikleri işlemlerin geçerliliği TBK'daki kurallara göre belirlenmemelidir⁴⁷. Bu noktada TTK'daki kurallar ve işlem yasakları devreye girecektir⁴⁸.

⁴⁴ ÖZTAN, s.167.

⁴⁵ KENDİGELEN, KIRCA, Limited Şirket, s. 136; ÇEBİ, s. 162.

⁴⁶ AKA, s. 1220; NARBAY, AL KILIÇ, s. 204-205; DELİCE, Temsilci, s. 31-32; AKSU ÖZKAN, s. 186. Hangi sıfatla olursa olsun (düzenleyen, avalist vs.) temsilci aracılığıyla her türlü kambiyo taahhüdünde bulunulabileceğine dair bkz. KENDİGELEN, KIRCA, Kıymetli Evrak, s.138. DELİCE, Aval, s. 93. Bu yönde bir karar için bkz. Y 11 HD, T. 30.9.2020, E. 2020/4576, K. 2020/3694. Karar için bkz. DELİCE, Aval, s.94, dn. 240. Limited şirket müdürünün üçüncü kişinin borcu için şirket adına kambiyo senedi düzenleyebileceği yönünde bkz. Y. 11. HD, T. 16.11.2020, E.2020/280, K.2020/5059: <https://www.lexpera.com.tr/>, (E.T. 20.01.2026). Karar için ayrıca bkz. KENDİGELEN, KIRCA, Kıymetli Evrak, s.138, dn. 325. KAYIKLIK, s. 151.

⁴⁷ Nitekim TBK m. 48 hükmünde ortaklık temsilcileri ile organlarının ve ticari vekillerin yetkisine ilişkin hükümlerin saklı olduğu açıkça düzenlenmiştir.

⁴⁸ Örneğin, yetkisiz temsil durumunda kambiyo senedinin geçersizliğinden bahsedilemez. TTK m. 678 hükmü uyarınca sorumlu kişi senedi imzalayan kişi olacaktır. Bkz. NARBAY, AL KILIÇ, s. 206; KENDİGELEN, KIRCA, Kıymetli Evrak, s. 137. Nitekim TTK m. 678 hükmünün amacı ticari hayatta güvenliği sağlamak ve senedin tedavülünü kolaylaştırarak aynı zamanda hamili de korumaktır. Bkz. TOROS, s. 108. Ancak yetkisiz temsil olunanın bu işlemin kendisini bağlamadığına yönelik savunmayı herkese karşı ileri sürebileceğine ilişkin bkz. ÇAMOĞLU, Kıymetli Evrak, s. 39. Müdürün şahsi borcu için şirket adına aval taahhüdünde bulunması durumunda, TTK m. 678 hükmü uyarınca, düzenleyen sıfatını haiz müdürün aynı zamanda avalist olması durumu söz konusu olacaktır. Bu durum anlamlı olmasa da hukuki bir engel olmadığına ilişkin bkz. KENDİGELEN, KIRCA, Kıymetli Evrak, s. 238. Ancak TTK m. 678 hükmünün temel amacı; yetkisiz temsilcinin işlemleri karşısında senedi devralan alacaklıyı/hamili korumak ve temsil olunanın borçtan sorumlu tutulmadığı hallerde, yetkisiz temsilciyi bu aval taahhüdünden bizzat sorumlu kılarak alacaklıya ikinci bir güvence sağlamaktır. İncelediğimiz ihtilaf konusunda ise durum farklılık arz etmektedir. Burada yetkisiz temsilci (müdür) ile lehine aval verilen borçlu sıfatı aynı kişiye birleşmiştir. Dolayısıyla, yetkisiz temsilcinin

Limited şirket müdürlerinin, şahsi borçları için düzenledikleri kambyo senetlerinde temsilcisi oldukları şirketi avalist olarak göstermeleri, doktrindeki hâkim görüş uyarınca borçlanma yasağı ihlali olarak değerlendirilmektedir⁴⁹. Söz konusu işlemi temsilcinin kendi kendisiyle işlem yapması olarak değerlendiren bir görüş de bulunmaktadır⁵⁰. Menfaat ihlali teşkil edebilecek bir hukuki işlemin işlem yasağı kapsamına mı yoksa borçlanma yasağı kapsamına mı girdiğini tespit önemlidir. Zira kanun koyucunun iradesi menfaat çatışmasını farklı kurallarla çözmeyi tercih etmek yönündedir. Belirli işlem türlerinin barındırdığı yüksek zarar riski sebebiyle, bu şekilde bir ayrıma gidilmesi zorunlu olmuştur⁵¹. Temsilcinin kendisini lehtar, şirketi borçlu göstererek kambyo senedi düzenlemesi işlemi, işlem yapma yasağı kapsamında değerlendirilecekken; kendisinin borçlu olduğu bir kambyo ilişkisinin şirketle işlem yapma yasağı kapsamında değerlendirilmesi yerinde olmayacaktır. Nitekim aval verme işlemi, şirket (şirketi temsilen müdür) ile aval verilen arasında yapılan bir işlemdir. Bu nedenle öncelikle şirketle işlem yapma yasağı kapsamında görülmemelidir. Doktrinde de TTK m. 395/1'e giren işlemlerin aynı maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen "şirkete borçlanma yasağı" bağlamında kalan işlemlerden dikkatle ayrılması gerektiği ifade edilmiştir⁵². Kanaatimizce doktrinde haklı olarak ifade edildiği gibi, işlem yapma yasağının konusu borçlanma yasağının konusu dışında kalan işlemlerdir⁵³. Bu kapsamda

bizzat sorumlu tutulması, zaten esas borçlu konumunda olan kişinin kendi borcundan tekrar sorumlu kılınmasından ibaret kalmakta; bu da TTK m. 678'in alacaklıya ek bir güvence sağlama amacını ve işlevini ortadan kaldırmaktadır.

⁴⁹ KIRCA, ŞEHİRALİ ÇELİK, MANAVGAT, s. 673; AKA, s. 1221; SULU, s. 161. Konunun tamamen avalin hukuki niteliği ile ilgili olduğuna, bir diğer ifade ile aval taahhüdünün kimler arasında gerçekleştiği ile ilgili olduğuna ve avalin tek taraflı hukuki işlem ya da avalist ile alacaklı arasında kurulan bir sözleşme olduğu görüşünde, müdürün şirketi temsilen kendisi lehine aval vermesi halinin şirketle işlem yapma yasağı kapsamında değerlendirilemeyeceğine ilişkin bkz. AKA, s. 1234-1235. Yönetim kurulu üyesinin kişisel borcu için ortaklık adına üçüncü kişi ile kefalet sözleşmesi imzalamasının şirketle işlem yapma ya da çifte temsil kapsamında değerlendirilemeyeceğine ilişkin bkz. ULUSOY, s. 228. Ayrıca bu işlemleri işlem yapma yasağı kapsamında değerlendirmemek, genel kurul kararı ile geçerli kılınmaması açısından da yerindedir. Bkz. ULUSOY s. 230. *Pulaşlı* da yönetim kurulu üyesinin şahsi borcu için şirket adına üçüncü kişilerle kefalet sözleşmesi akdetmesi, ortaklık malvarlığı üzerinde üçüncü kişi lehine rehin veya ipotek tesis etmesi, banka iştirak beyanında bulunması ya da garanti üstlenmesi durumlarında; üçüncü kişi ile şirket arasında, doğrudan yönetim kurulu üyesinin menfaatine olan sözleşmeler kurulmuş olacağını; ancak bu işlemlerde, şekli anlamda da olsa şirketle işlem yapma veya çifte temsil olgusunun gerçekleşmediğini ifade etmiştir. Bkz. PULAŞLI, C.III, s. 1898. Ticari temsilcinin bankadan aldığı krediye işletme sahibini temsilcisi olarak işlem yapmak suretiyle kefil olarak göstermesi halinin, kendi kendisiyle işlem olmadığına dair bkz. ŞENER, s. 321. *Özsoy*, *Özsoy* da şirket tarafından pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyesi lehine aval verilmesinin TTK m. 395/1'deki şirketle işlem yapma yasağı kapsamında değil TTK m. 395/2 şirkete borçlanma yasağı kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Bkz. ÖZSOY, ÖZSOY, s. 1589. Yazarlar, TTK m. 395/1 uyarınca yasağa aykırı işlemin batıl olduğunu şirketin tek taraflı olarak ileri sürebilme hakkının bulunmasının, özellikle kambyo taahhüdünden doğan borçlar açısından sakıncalı olabileceğine de değinmişlerdir. Bkz. ÖZSOY, ÖZSOY, s. 1589. Mülga TTK'da ise ilgili hükmün karşılığı bulunmadığı için bu işlemlerin mülga TTK m. 334'te yer alan "şirketle muamele yapma yasağı" kapsamında değerlendirildiğine ilişkin bkz. ÖZSOY, ÖZSOY, s. 1589, dn. 43. *Cankat*, üç köşeli ilişkilerin, örneğin ortaklığın pay sahibi lehine teminat vermesi gibi işlemlerin de borçlanma yasağına aykırılık doğurabilecek işlemlerden olduğunu, bu tür işlemlerin, pay sahibinin borcunu ifa etmeme riskini üçüncü kişiden devralıp ortaklığa yükleyen işlemler olarak değerlendirilmesi gerektiğini, bu işlemlerin ortaklığın aktifindeki mevcut nakit tutarını doğrudan etkilememekle birlikte, nakit varlıkları risk altına sokabileceğini ifade etmiştir. CANKAT, s. 440-441.

⁵⁰ *Kendigelen*, *Kırca* ise anonim şirket yönetim kurulu üyesinin kendisinin kambyo taahhüdü için şirket adına aval beyanında bulunması durumunu temsilcinin kendi kendisiyle işlem yapması ve nihayetinde yetkisiz temsil olarak nitelendirmişlerdir. Yetkisiz temsilin varlığında ise adına imza atılan değil, yetkisiz temsilci, TTK m. 678 gereğince bizzat sorumlu olacaktır. KENDİGELEN, KIRCA, Kıymetli Evrak, s. 139-140. Bu işlemlerin TTK m. 395/1 kapsamında ele alınması gerektiğine ilişkin dolaylı olarak bu yönde, ÇAMOĞLU, İşlem Yapma, s. 78. Ne var ki bu durumda işlem prensip olarak askıda hükümsüz olacağından şirketle işlem yapan üçüncü kişilerin menfaati tehlikeye düşecektir.

⁵¹ CANKAT, s. 305

⁵² ÖZSOY, ÖZSOY, s. 1578.

⁵³ DEMİRCİ, s. 86.

temsilcinin kendi lehine şirketi avalist kılarak aval taahhüdünde bulunması ve şirketin bu borcu ödemesi, temsilcinin şirkete borçlanması sonucunu doğurur. Bu nedenle söz konusu işlem, tipik bir borçlanma yasağı ihlali olarak değerlendirilmelidir. Bir diğer görüş ise bu işlemlerin -özellikle kefaletin- duruma göre işletme konusunun dışında kabul edilmesi ve TTK m. 371'in uygulanması gerektiğini ileri sürer⁵⁴. Temsilcinin kendi borcu için aval vermesinin kural olarak mümkün olduğu, fakat somut olayın şartlarına göre temsil yetkisinin kötüye kullanılmasının söz konusu olabileceği yönünde de görüş mevcuttur⁵⁵.

Şirketler hukukundaki borçlanma yasaklarına aykırı şekilde üstlenilen bir aval taahhüdünün, şirketi bağlayıp bağlamayacağı meselesi çalışmamızın temel inceleme konusunu oluşturmaktadır. Bu doğrultuda odak noktamız; temsilcinin bir menfaat çatışması yaratarak şahsi borcu için şirketi avalist konumuna getirmesi durumunda, söz konusu kambiyo taahhüdünün şirket bakımından hüküm ifade edip etmeyeceğidir. Zira avalistin borcunun şirketler hukuku kurallarına aykırılığı halinde, bu durumun şirketin sorumluluğu üzerindeki etkisi kanunda açıkça düzenlenmemiştir. Bağımsız olarak borç altına giren avalistin, lehine aval verdiği kişinin şahsından kaynaklanan defî ve itirazları da kendisinden talepte bulunan alacaklılara karşı öne süremeyeceği kabul edildiğinden; müdürün borçlanma yasağına tabi olmasının avalist açısından sonuçları incelemeye değerdir. Müdürün kendi lehine aval taahhüdünde, işlemin diğer tarafında üçüncü bir kişinin yer alması ve dolayısıyla işlem güvenliğinin de göz önünde tutulması gereklidir. Ancak işlemin geçerli kılınması üçüncü kişiyi koruyucu bir çözüm olacakken; şirket aleyhine bir işlem olduğu da dikkate alınmalıdır.

IV. YARGITAY UYGULAMASI

Şirketlerin, temsilcileri vasıtasıyla ve şirket menfaatine aykırı şekilde kambiyo taahhüdü altına girdiklerini öğrenmelerini müteakip, bu işlemin geçersizliğini ileri sürerek menfî tespit davası açmaları uygulamada sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Müdürlerin şirketi temsilen kambiyo senetleri üzerine attıkları imzalarda şirketin borçlu sıfatının tespitine yönelik Yargıtay'ın imzaların kambiyo senedi üzerindeki konumuna göre farklı hukuki nitelendirmeler yaptığı ve buna bağlı olarak farklı sorumluluk rejimleri öngördüğü görülmüştür. Her iki imzanın da şirket kaşesi üzerine atılmış olması halinde, bu imzaların sadece tüzel kişilik adına atıldığı ve avalin söz konusu olmadığı yönünde kararlar bulunmakla birlikte⁵⁶, tam aksi yönde kararlar da mevcuttur⁵⁷. Buna karşılık, imzalardan birinin şirket kaşesi üzerine,

⁵⁴ YANLI, s. 27.

⁵⁵ DELİCE, Temsilci, s. 38.

⁵⁶ "...takip konusu bononun ön yüzünde bulunan her iki imzanın da keşideci şirket kaşesi üzerine davacı/borçlu V. Ç. tarafından atıldığı, bu hususun davacı vekilince de kabul edildiği dikkate alındığında atılan ikinci imzanın aval şerhi olmadığı belirgindir.", YHGK, T. 05.10.2011 E. 2011/480, K. 2011/598: <https://www.lexpera.com.tr/>, (E.T. 12.12.2025); "Borçlu ... tarafından atılan her iki imza da şirketin kaşelerinin üzerinde olduğundan ilk derece mahkemesince de kabul edildiği üzere bu imzalar temsilcisi olduğu şirket adına atılmış olup, aval söz konusu değildir.", YHGK, T. 21.12.2022, E. 2022/605, K. 2022/1821: <https://www.lexpera.com.tr/>, (E.T. 02.02.2026).

⁵⁷ "Söz konusu bononun keşideci şirketi temsil ve ilzama yetkili olan davacı ... tarafından düzenlendiğinde uyuşmazlık bulunmamaktadır. Keşideci'nin, davacı ...'un tek imzası ile temsil ve ilzam edileceği dosya içeriğinden anlaşılmaktadır. Bononun keşideci şirket kaşesi üzerinde iki imza ile düzenlendiği ve imzaların her ikisinin de şirketi temsil ve ilzama

diğerinin ise kaşe dışına atılması durumunda; şirketin düzenleyen, kaşe dışına imza atan temsilcinin ise avalist sıfatıyla şahsen sorumlu olduğu sonucuna varılmaktadır⁵⁸. Söz konusu karara konu uyuşmazlıkta ise senet metninde bulunan imzaların her ikisinin de şirket kaşesi dışına atıldığı tespit edildiğinden, şirketin düzenleyen, ikinci imzası bulunan temsilcinin ise avalist olarak sorumlu tutulduğu görülmektedir⁵⁹. Bununla beraber, yüksek mahkeme bir başka kararında bonoda şirket kaşesinin birinin açık alana, diğerinin ise kefil kısmına olmak üzere iki kez basıldığı ve her iki kaşe üzerine aynı temsilci tarafından ayrı ayrı imza atıldığı bir olayda, temsilcinin, senetteki ödeyecek kısmını kendi adı ve soyadıyla doldurmasını da dikkate alarak, temsilcinin asıl borçlu, şirketin ise avalist olduğu sonucuna varmıştır⁶⁰.

Temsilci aracılığıyla şirketin avalist olarak sorumlu tutulmasının amaçlandığı taahhütlerde; Yargıtay'ın, özellikle pay sahibi olmayan müdürler bakımından uyuşmazlığı çeşitli hukuki gerekçelere dayalı olarak incelediği görülmektedir. Bu kapsamda Yargıtay'ın çoğunlukla temsilcinin şahsi borcu için şirketi avalist kılması işleminde “temsilcinin kendi kendisiyle sözleşme yapması⁶¹”, “kendi lehine

yetkili olan davacı ...'a ait olduğu sabittir. Bu durumda şirket kaşesi üzerindeki imzalardan birinin şirketi temsilen ikinci imzanın ise aval veren sıfatıyla atıldığı kabulü gerekir. Zira bonoda, avalist olarak davacı ...'un ismi yazılıdır.” yönünde karar vermiştir. Ancak karar oy çokluğu ile alınmış ve karşı oy yazısında “Aval, 6102 sayılı TTK'nın 700 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olup, anılan Yasanın 701/3. maddesi uyarınca muhatabın veya düzenleyenin imzaları hariç olmak üzere poliçenin yüzüne atılan her imza aval şerhi sayılır. Ancak somut olayda keşideci tüzel kişi olup bonoda şirket kaşesi ve üzerine atılmış iki imza bulunmaktadır. Davacı şirket yetkilisinin aval veren olarak şahsen sorumluluğunun bulunması için senede atılan ikinci imzanın şirket kaşesi üzerinde atılmaması gerekmektedir. Aynı kişi tarafından kaşe üzerine atılan ikinci imza aval hükmünde değildir. Davacının bu durumda aval veren olarak sorumluluğundan söz edilemeyecektir.” Açıklamalarında bulunulmuştur. Bkz. Y. 19. HD., T. 10.3.2016, E. 2015/11950 K. 2016/4357. Karar için bkz. BERBEROĞLU YENİPİNAR, s. 24-26. “(...) Somut olayda, takibe konu bonoda keşideci olarak ... Ürünleri San.ve Dış. Tic. Ltd. Şti. yazılı olup, senette çift imza bulunmaktadır. Borçlu ..., belge altındaki imzaları da inkar etmediğine göre, adı geçenin açıkta bulunan ikinci imzasının aval olarak atıldığı ve dolayısıyla da muteriz borçlunun borçtan şahsen sorumlu olduğunun kabulü gerekir.” şeklinde karar tesis edilmiştir. Bkz. Y. 12. HD, T. 12.12.2016, E. 2016/8239 K. 2016/25201. Karar için bkz. BERBEROĞLU YENİPİNAR, s. 50-52.

⁵⁸ “Şu hâle göre, yukarıdaki açıklanan yasal düzenlemeler karşısında şirket kaşesi dışına atılan ikinci imzanın, düzenleyen şirket lehine aval veren sıfatı ile atıldığı ve imza sahibinin de aval veren sıfatı ile borçtan şahsen sorumlu olduğunun kabulü gerekip, borçlunun borca itirazının reddine karar verilmelidir. Nitekim bu hususlar Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 05.10.2011 tarihli ve 2011/12-480 E., 2011/598 K. ile 04.04.2018 tarihli ve 2017/19-812 E., 2018/756 K. sayılı kararlarında da benimsenmiştir.”, YHGK, T. 06.10.2020, E. 2017/12-268, K. 2020/729: <https://kazanci.com.tr/>, (E.T. 02.02.2026). Aynı yönde bkz. Y. 12. HD, T. 20.01.2016, E.2015/23868, K. 2016/1637. Karar için bkz. BERBEROĞLU YENİPİNAR, s. 16-17.

⁵⁹ Değerlendirme için bkz. ÖNSOY, s. 1829-1830.

⁶⁰ Y. 11. HD, T. 23.01.2017, E. 2017/38, K.2017/444: <https://www.lexpera.com.tr/>, (E.T. 02.03.2026). Karar incelemesi için bkz. NARBAY, AL KILIÇ, s. 196 vd. *Pulaşlı* da aksi yönde görüş beyan etmeden kararı aynen paylaşmıştır. Bkz. PULAŞLI, Kıymetli Evrak, s. 207-208.

⁶¹ “temsilcinin... kendi borcu için temsil ettiği kimseyi kefalet altına sokması, temsilcinin kendi kendisiyle sözleşme yapması ile eşdeğerli bir hukuki işlem(dir)”. Bkz. Y. 11. HD, T.14.5.2004, E. 2004/2206, K. 2004/5413: <https://kazanci.com.tr/>, (E.T. 21.02.2026). “Dava konusu bono incelendiğinde bono keşidecisinin şirket temsilcisi, şirketin ise temsilciye aval veren olduğu anlaşılmaktadır. Davacı ...'ın asli müdahil şirketi temsile yetkili bulunduğu, kendisinin keşideci olduğu bonoda davacı ...'ın şirketi temsil yetkisini kötüye kullanarak asli müdahil şirketi bonoda aval veren yaptığı temsil, temsil yetkisinin kötüye kullanması nedeniyle bu aval işleminin batıl olduğu ve bu nedenle asli müdahil şirketin dava konusu bonodan dolayı borçlu olmadığı anlaşılmaktadır. Zira temsilcinin kendisiyle işlem yapması kural olarak yasaktır. Temsilcinin izinsiz olarak kendisiyle yaptığı işlem sakat bir işlemdir. Bu işlem temsil olunanı bağlamaz. Özenli bir temsilci, iyiniyet ve sadakat borcu gereği, temsil ettiği şirketin çıkarına aykırı olarak bir işlem yaparsa bu işlem kural olarak temsil görevinin dışında kalır (Doç. Dr. ..., Anonim Şirketlerde Şirketle İşlem Yapma Yasağı ve Çifte Temsil, Ankara, 2005, S: 67-78-228). Bu nedenle asli müdahilin davasının, bu bağlamda değerlendirilmeden karar verilmesi doğru olmamıştır.” Bkz. Y. 11. HD, T. 8.3.2021, E. 2020/3893, K. 2021/2153: <https://kazanci.com.tr/>, (E.T. 21.02.2026). Özsoy, Özsoy, limited şirket temsilcisinin şirketi temsilen kendisi lehine aval vermesiyle ilgili olarak “şirkete borçlanma yasağı”na (TTK m. 395/2, m. 644) değinmeden meseleyi “temsilcinin kendisiyle işlem yapması” bağlamında ele alan söz konusu kararı eleştirmiştir. Bkz. ÖZSOY, ÖZSOY, s. 1589, dn.43.

işlem yapma yasağı⁶²”, “temsil yetkisinin kötüye kullanılması⁶³” veya “yetkisiz temsil⁶⁴” gibi genel ilkelerden yola çıkarak çözüme ulaştığı ve şirketin bu işlemlerden sorumlu tutulamayacağına karar verdiği tespit edilmiştir. Bazen ise bu dayanak ilkelere ek olarak müdürün şirkete özen ve bağlılık yükümlülüğüne aykırılık⁶⁵ sebebiyle de şirketin sorumlu olmayacağına değinilmiştir. Yargıtay’ın

⁶² “keşidecisinin dava dışı ... , aval verenin davacı şirket, lehtarın ise davalı olduğu davaya konu bonoda, keşideci ... 'ın aynı zamanda bononun düzenlenme tarihinde davacı aval veren şirketin yetkili temsilcisi olduğu anlaşılmakla, kendi lehine işlem yapma yasağı nedeniyle keşideci şahsi borcundan dolayı yetkilisi bulunduğu şirketi borç altına sokamayacağına göre, davalı vekilinin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün onanmasına, aşağıda yazılı bakiye 2.561,62 TL temyiz ilam harcının temyiz eden davalıdan alınmasına, 30.09.2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.” Bkz. Y. 11. HD, T. 30.9.2020, E. 2020/4576, K. 2020/3694: <https://kazanci.com.tr/>, (E.T. 21.02.2026)

⁶³ “davalılar ... ve ...’un her ikisinin de davacı şirketi temsile münferiden yetkili bulundukları, kendilerinin keşideci olduğu bonoda davalı ...’un şirketi temsil yetkisini kötüye kullanarak davacı şirketi bonoda avalist yaptığı temsillerinin temsil yetkisinin kötüye kullanılması nedeniyle bu aval işleminin batıl olduğu ve bu nedenle davacı şirketin dava konusu bonodan dolayı borçlu olmadığı anlaşılmaktadır. Zira temsilcinin kendisiyle işlem yapması kural olarak yasaktır. Temsilcinin izinsiz olarak kendisiyle yaptığı işlem sakat bir işlemdir. Bu işlem temsil olunanı bağlamaz. Özenli bir temsilci, iyiniyet ve sadakat borcu gereği, temsil ettiği şirketin çıkarına aykırı olarak bir işlem yaparsa bu işlem kural olarak temsil görevinin dışında kalır. (Doç. Dr. Erol Ulusoy, Anonim Şirketlerde Şirketle İşlem Yapma Yasağı ve Çifte Temsil, Ankara, 2005, S: 67-78-228). Öte yandan davalılar ... ve ...’a karşı ileri sürülen davacı iddiası ve oluşa göre bu ikisine husumet yöneltilmesinde bir yanlışlık bulunmamaktadır. Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairesi menfi tespit davasıyla ilgili gerekçesinde yukarıda açıklanan temsil yetkisinin kötüye kullanılması üzerinde durmalıdır.” Bkz. Y. 19. HD, T. 16.1.2018, E. 2017/2711, K. 2018/52: <https://www.lexpera.com.tr/>, (E.T. 5.01.2026). Benzer yönde “... ticari temsilci sayılması halinde bu kere ticari temsilin kötüye kullanılıp kullanılmadığının, yani temsilcinin kendi borcuna davacı şirket adına aval vermesinin temsilin kötüye kullanılması sayılacağından...”. Y.19. HD, T. 21.11.2018, E. 2018/43, K. 2018/5977: www.kazanci.com.tr, (E.T. 15.12.2020); “... kendilerinin keşideci olduğu bonoda davalı ...’un şirketi temsil yetkisini kötüye kullanarak davacı şirketi bonoda avalist yaptığı temsillerinin temsil yetkisinin kötüye kullanılması sebebiyle bu aval işleminin batıl olduğu ve bu sebeple davacı şirketin davaya konu bonodan dolayı borçlu olmadığı anlaşılmaktadır ...”. Y. 19. HD, T.16.1.2018, E. 2017/2711, K. 2018/55: www.kazanci.com.tr, (E.T. 15.12.2020)

⁶⁴ Keşidecisinin dava dışı ..., aval verenin davacı şirket, lehtarın ise davalı olduğu davaya konu bonoda, keşideci ...’ın aynı zamanda bononun düzenlenme tarihinde davacı aval veren şirketin yetkili temsilcisi olduğu anlaşılmaktadır. Temsil edilenin izni olmadan kendi lehine işlem yapan temsilci, temsil yetkisinin sınırları aşmış demektir. Bu durumda temsilcinin, temsil edilenin önceden verdiği bir izin olmaksızın kendi lehine ve temsil ettiği şirket aleyhine/zararına yapmış olduğu işlemlerin, yetkisiz temsilcinin yapmış olduğu işlemler niteliğinde olduğunun kabulü gerekir. 818 sayılı BK’nun 38. maddesi (6098 sayılı TBK’nun 46. maddesi) uyarınca yetkisiz temsilcinin yapmış olduğu işlemin geçersiz olmasından dolayı somut olayda davaya konu bono ile ilgili borçtan davacı şirketin hukuken sorumlu tutulamayacağı gözetilerek bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi doğru değildir.” Bkz. Y. 19. HD, T. 13.3.2019, E. 2017/5437, K. 2019/1645: <https://www.lexpera.com.tr/>, (E.T. 31.01.2026) Ancak doktrinde haklı olarak yetkisiz temsil durumunda TTK m. 702/2 gereğince aval verenin sorumluluğunun devam edeceği ifade edilmektedir. Bkz. TOROS, s. 20.

⁶⁵ dava konusu bonoları, şirket yetkilisi olduğu dönemde keşide etmesi ve şirket adına attığı aval imzasının, TTK 626. ve 629. maddeleri çerçevesinde müdürün şirkete özen ve bağlılık yükümlülüğü ile bağdaşmayacak şekilde yetkinin kötüye kullanılması üzerinde durulup, temsileye verilmiş bir iznin olup olmadığı hususu da değerlendirilmek suretiyle bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamıştır.” Karar çoğunlukla alınmış ve karşı oyda ise daha kapsamlı ve yerinde bir değerlendirme yapıldığı görülmüştür. Karşı oyda özetle, temsil yetkisinin kısıtlanmadığını kaldı ki kısıtlama söz konusu olsa da bu yönde bir kısıtlamanın iyiniyetli üçüncü kişilere ileri sürülemeyeceği, her ne kadar aval keşidecinin lehine verilse de, aval; aval veren ile hamil arasında, senet borçluları (önceki ciranta ve keşideci) dışında, senede konu borcun hamile ödenmesini garanti eden ayrı ve bağımsız bir sözleşme (garanti sözleşmesi) niteliğinde olduğu, temsil yetkisinin istismarı olsa olsa, yöneticinin haklı sebeple azli ve sorumluluk davasına konu olabileceği, çünkü şirketi temsile yetkili olanların şirketi üçüncü kişilere karşı borçlandırılabilecekleri gibi üçüncü kişiler lehine kefalet ve aval vermelerine de bir mani bulunmadığı, kambiyo ilişkisinde gerek lehtarın, gerekse senet hamiline karşı ileri sürülebilecek senet metni kaynaklı bir def’i söz konusu olmayıp, aslolan iyi niyetin varlığı olduğuna göre, senedin iktisabı sırasında lehtarın ve hamilin bilerek borcunun zararına hareket ettiklerinin ispatı gerekmekte olup, böyle bir ispat söz konusu olmadığından, yerel mahkemece davanın reddi yönünden verilen kararı sonucu itibarıyla doğru bulduğu ve her üç davalı yönünden de ret kararını bozan Daire çoğunluğunun görüşlerine katılmadığını beyan etmiştir. Bkz. Y. 11. HD, T. 25.11.2021, E. 2021/5517, K. 2021/6585: <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, (E.T 20.02.2026). Bir diğer kararda, “Temsilci ile temsil edilenin çıkarlarının zıt olduğu, çıkar çatışmasının bulunduğu durumlarda temsilcinin kendisiyle, kendi lehine yaptığı işlemler (örneğin kişisel borcu için ipotek kurma, aval verme gibi) geçersizdir. Çünkü bu durumda, yani bu türdeki bir işlem için temsil edilenin yetki vermediğinin kabul edilmesi gerekir. Kısaca çıkar çatışması olasılığının bulunduğu bütün haller için temsilcinin kendisiyle veya kendi lehine işlem yapmasının caiz olmadığı ve hukuki işlemin geçersiz olduğu ölçütünün kabulü gerekir. Bu hususların yanında, özenli bir temsilcinin, iyi niyet ve sadakat borcu gereği, temsil ettiği şirketin çıkarlarına aykırı olarak yaptığı bir işlem temsil görevinin dışında kalır ve bu işlem kural olarak temsil edileni bağlamaz. Bunun istisnası temsil edilenin temsilciye açıkça kendisiyle işlem yapma izni vermesi veya

şirketin sorumlu tutulması gerektiği yönündeki kararları da mevcuttur⁶⁶. Ancak Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun (YHGK) yakın tarihli bir kararında⁶⁷, bir temsilcinin bu sıfatından istifade ederek kendi borcu için şirketi avalist yapmasını temsilcinin kendi kendisiyle sözleşme yapması ile eş değer görmüş; işlemin işletme konusu dışına çıktığı ve bu durumun alacaklı lehtar tarafından bilinebileceği (TTK m. 371/2) gerekçesiyle avalin şirketi bağlamayacağına hükmetmiştir.

Yargıtay'ın benzer uyuşmazlıklarda farklı yönde kararlar verdiğinin tespiti, bu tür uyuşmazlıkların hangi tür yasak kapsamında incelenmesi gerektiği yönünde tarafımızca da bir değerlendirmede bulunma gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu sebeple, çalışmamızın başında da belirttiğimiz üzere, esasen borçlanma yasağı kapsamında ele alınması gereken bu tür taahhütlerin; neden bu yasak çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği çalışmamızın son bölümünde gerekçeleri ve sonuçları ile birlikte kısaca açıklanacaktır.

yapılan işleme sonradan icazet vermesi halidir ki, bu hallerde işlem geçerli olur. Somut olaya gelindiğinde; senette, dava dışı keşideci ..., davalı ... lehine düzenlediği senette o tarihte yetkilisi olduğu davacı şirketi avalist olarak göstermiştir. Dava dışı ... keşide ve aval tarihinde şirketi temsile yetkili ise de, kendisinin keşideci olduğu bonoda, davacı şirketi avalist olarak göstermesi, bononun şirket defterlerinde kaydının bulunmaması, ayrıca düzenleyenin davalıya göndermiş olduğu 03.10.2015 tarihli ihtarnamede şahsen almış olduğu paraya karşılık vermiş olduğu kambyo senedini ödemeyi vaat etmesi karşısında dava dışı keşidecinin, dava konusu bonoyu, şirket yetkilisi olduğu dönemde keşide etmesi ve şirket adına attığı aval imzasının TTK 626. ve 629. maddeleri çerçevesinde müdürün şirkete özen ve bağlılık yükümlülüğü ile bağdaşmayacak şekilde yetkinin kötüye kullanılması ve şirketi bağlayıcı nitelikte olup olmadığı temsilciye verilmiş bir iznin veya sonradan icazetin bulunup bulunmadığı, hususları değerlendirilmek suretiyle bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir.” şeklinde çoğunluk oyuyla hüküm tesis edilmiştir. Karşı oyda benzer şekilde özetle, limited şirketlerde de temsil yetkisinin sınırlandırılması, iyiniyet sahibi üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmeyeceği, bu bağlamda, limitet şirketi temsile yetkili olanlar şirketi üçüncü kişilere karşı borçlandırılabilecekleri gibi üçüncü kişiler lehine kefalet ve aval vermelerine de bir mani bulunmadığı, aval verme işleminin, şirket (şirketi temsilen ...) ile aval verilen davalı arasında yapılan bir işlem olup bu konuda şirketten izin veya icazet almaya gerek olmadığı, olayın, “izinsiz olarak şirketle işlem yapma yasağı” kapsamında görülmemesi gerektiği, şirket temsilcisi temsil yetkisini kötüye kullanmış ise o takdirde TTK'nın 371/1 maddesinde dile getirildiği gibi şirketin rücu hakkı bulunduğu, o nedenle şirket lehine davalıya verilen avalin geçerli olduğu belirtilmiştir. Bkz. Y. 11. HD, T.25.5.2022, E. 2020/8334, K. 2022/4052: <https://www.lexpera.com.tr/>, (E.T 20.01.2026). Benzer şekilde, “ayrıca davalı ...' un dava konusu bonoları, şirket yetkilisi olduğu dönemde keşide etmesi halinde şirket adına attığı aval imzasının, TTK 626. ve 629. maddeleri çerçevesinde müdürün şirkete özen ve bağlılık yükümlülüğü ile bağdaşmayacak şekilde yetkinin kötüye kullanılması ve temsil yetkisinin aşılması sureti ile atılmış olduğunun anlaşılması gözetildiğinde, usul ve yasaya uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.” Bkz. Y. 11. HD, T. 20.4.2021, E. 2020/5995 K. 2021/3833: <https://www.lexpera.com.tr/>, (E.T 20.01.2026). Kararın eleştirisi için bkz. ÖZSOY, ÖZSOY, s. 1589, dn. 43. Anonim şirketlerde üyelerin TTK m.320 gereğince özen borcu bulunduğu gerekçesi ile benzer bir karar “... TTK'nın 320. maddesinde anonim ortaklıklarda yönetim kurulu üyesinin özen borcu düzenlenmiş bulunmaktadır. TTK'nın 334. maddesinde ise yönetim kurulu üyelerinin anonim ortaklıkla ticari işlem (muamele) yapma yasağına yer verilmiştir. Bu maddenin düzenlenme gerekçesi, yönetim kurulu üyesinin şirketle kendi adına veya başkası adına işlem yaparken kendi çıkarlarını ve temsil ettiği kişilerden birinin çıkarını diğerine feda etmesini engellemektir. İşlemin her iki tarafında da aynı yönetim kurulu üyesinin bulunması durumunda ortaklığın çıkarlarının zarara uğrama olanağı yüksektir. Bu nedenle anılan madde yönetim kurulu üyesinin şirketle kendi veya başkası adına işlem yapılmasını yasaklamaktadır. Yönetim kurulu üyesinin kendi lehine ortaklık aleyhine üçüncü kişilerle sözleşme yapması da mümkündür. Örneğin, yönetim kurulu üyesinin kendi kişisel borcu için ortaklık adına üçüncü kişi ile kefalet sözleşmesi imzalaması böyledir.” şeklinde açıklamalara yer verilerek şirketin sorumlu tutulamayacağına hükmedilmiştir. Bkz. Y. 11. HD, T. 10.1.2014, E. 2012/7791, K. 2014/427: <https://www.lexpera.com.tr/>, (E.T. 20.02.2026)

⁶⁶ Y. 19. HD, T. 24.1.2019, E. 2018/3721, K. 2019/435 (Kararda karşı oy bulunmaktadır): <https://www.lexpera.com.tr/>, (E.T 30.01.2026). Y. 19. HD, T. 3.10.2018, E. 2016/19594 K. 2018/4712 (Kararda karşı oy bulunmaktadır). Benzer şekilde Y. 19. HD, T. 26.6.2018, E. 2018/246, K. 2018/3584 (Kararda karşı oy bulunmaktadır): <https://www.lexpera.com.tr/>, (E.T 30.01.2026)

⁶⁷ YHGK, T. 30.04.2025, E. 2024/11-177, K. 2025/257: <https://www.lexpera.com.tr/>, (E.T 31.01.2026).

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Yüksek mahkeme kararları ve çalışmamızda yer verdiğimiz doktrinel tartışmalar incelendiğinde; temsilcinin kendi lehine aval vermesi işleminin işletme konusu kapsamında olup olmadığının öncelikli olarak açıklığa kavuşturulması gerekir. Limited şirket müdürlerinin haiz oldukları temsil yetkisinin kapsamı ve sınırlandırılması hususunda TTK m. 371 hükmü uygulanacaktır. İlgili hüküm uyarınca *ultra vires* ilkesinin kaldırılması sebebiyle, artık kanuni istisnalar haricinde ticaret şirketlerinin temsilcileri aracılığıyla her türlü hukuki işlemi gerçekleştirmeleri mümkündür. Limited şirketlerde müdürlere tanınan bu geniş yetki, şirket menfaatleri ile müdürün şahsi menfaatlerinin çatıştığı durumlarda, müdürlerin şirket menfaatinin tehlikeye atmasına zemin hazırlayabilmektedir. Nitekim çalışma konumuzu oluşturan, müdürün şahsi borcu için şirketi aval taahhüdü altına sokması işlemi de tipik bir menfaat çatışması teşkil eder⁶⁸. Bununla birlikte, TTK m. 371/2'deki istisnalar saklı kalmak kaydıyla, temsilcilerin işletme konusu dışında kalan işlemleri dahi şirketi bağlayacağından ve zaten aval taahhüdünün işletme konusu dahilinde bulunması, şirketin söz konusu işlemin işletme konusu dışında olduğu yönünde bir itirazda bulunmasını baştan engellemektedir. Dolayısıyla, şirketin TTK m. 678 hükmüne başvurması da mümkün değildir. TTK m. 678 uyarınca, yetkisiz veya yetki sınırını aşan temsilcinin başka bir kişi adına verdiği aval şerhi, temsil olunanı bağlamaz; bu taahhüden doğan sorumluluk bizzat yetkisiz temsilciye aittir. Ancak belirttiğimiz üzere kambyo taahhüdünde bulunmak müdürün temsil yetkisi kapsamındadır.

İşletme konusu dahilinde bulunan aval taahhüdü neticesinde temsil olunan şirketin sorumlu olacağı şüphesiz olsa da konunun bir de işlem yasakları kapsamında incelenmesi gereklidir⁶⁹. Çalışmamızın önceki bölümlerinde değindiğimiz üzere; gerek pay sahibi olan gerekse pay sahibi olmayan müdürlerin kendi lehlerine bu yönde bir taahhüt altına girmeleri, esasen borçlanma yasağı kapsamında değerlendirilmelidir. Aval verme işleminde işlemin karşı tarafı borçlu konumundaki kişi olsa da aval işleminden menfaat sağlayacak kişi üçüncü kişi konumundaki alacaklıdır. Şayet müdür aynı zamanda şirketin pay sahibiyse ve TTK m. 358 hükmündeki şartlar gerçekleşmişse, işlemin geçersizliğinin söz konusu olmayacağı açıktır. Ancak müdürlerin borçlanma yasağına aykırılık taşımayan aval taahhütlerinin kanaatimizce ayrıca TTK m. 626/3 hükmü uyarınca bağlılık yükümlülüğüne aykırılık taşıyıp taşımadığı değerlendirilmelidir. Nitekim hükümde şirket menfaatinin gözetilmesi bir yükümlülük olarak getirilmiştir. Buna göre şirketin menfaatinin kişisel menfaatlere feda edilmesi sorumluluk sebebidir⁷⁰. İşlem yapma yasağı, borçlanma yasağı, rekabet yasağı gibi yasaklar

⁶⁸ Menfaat çatışması, aslında menfaat çatışması yaratacak işlemin yasak olması halinde söz konusu olmaz. Tam aksine ilgili işlem yasak kapsamında değilse menfaat çatışması olup olmadığı incelenmelidir. Bkz. KRUGER ANDERSEN, KRISTENSEN BALSHØJ, s. 67-68.

⁶⁹ *Delice*, temsilcinin kendisiyle işlem yaparak temsil olunan adına ve kendi lehine aval gerçekleştirebilmesinde kural olarak hukuki bir engel olmadığını ifade etmektedir. Bkz. DELİCE, Aval, s. 100.

⁷⁰ ÜÇİŞİK, ÇELİK, s. 142. İlgili hükmün gerekçesinde şirket menfaatinin gözetilmesinin ölçüsünün dürüstlük kuralı olduğu vurgulanmıştır. Şirket menfaatlerinin kişisel menfaatler ya da başkalarının menfaatleri karşısında ön planda tutulmaması aslında hem özen yükümlülüğünün hem de bağlılık yükümlülüğünün ihlali olduğuna ilişkin ve bu iki yükümlülüğün

zaten müdürlerin bağıllık yükümlülüğünün özel görünüm şekillerindendir⁷¹. Bu yükümlülüklerle aykırılık ise müdürlerin hukuki sorumluluğuna sebep olacaktır. Bununla birlikte, bu yükümlülük ihlali, aynı zamanda müdürün görevden alınması veya yetkilerinin sınırlanması için bir gerekçe oluşturacaktır⁷². Ancak bu yasakların ve yükümlülüklerin ihlali müdür ile şirket arasındaki iç ilişkiye ilişkindir⁷³.

Pay sahibi olmakla birlikte TTK m. 358'deki şirkete borçlanma şartlarını sağlayamayan müdürler ile TTK m. 395/2 uyarınca pay sahibi olmayan müdürlerin gerçekleştirdikleri aval taahhütleri açısından da konunun incelenmesi gereklidir. TTK m. 358 hükmüne aykırılığın sonucu işlemin geçersiz olmasıdır. Burada kastedilen işlem borçlanma yasağı kapsamındaki aval taahhüdüdür. TTK m. 395/2 uyarınca ise anonim şirketlerde borçlanma yasağına aykırılık halinde her ne kadar alacaklılara takip yetkisi tanınmış olsa da söz konusu yaptırımın, limited şirketlerde atıf eksikliği nedeniyle uygulanmayacağı kanaatindeyiz. Bu nedenle, söz konusu halde de işlemin geçersiz kılınması gerektiğini düşünmekteyiz. Sonuç olarak borçlanma yasağı kapsamında olduğunu kabul ettiğimiz temsilcinin şahsi borcu için aval taahhüdünde bulunması, bu taahhüdün geçersizliği ile sonuçlanacaktır. Avalin geçersiz sayılmasının sonucu ise şirketin bu aval taahhüdünden sorumlu tutulmamasıdır.

birbirleriyle ilişkisi hakkın bkz. ADİÜZEL, TAŞKIN, s. 153-157. Bağıllık yükümlülüğü ihlali halinde açılacak davalar için bkz. ADİGÜZEL, TAŞKIN, s. 158-169.

⁷¹ BOZKURT, Şirketler, s. 326.

⁷² KENDİGELEN, KIRCA, Limited Şirket, s. 122.

⁷³ AKA, s. 1221.

KAYNAKÇA

- ADIGÜZEL B., TAŞKIN B. N. (2025). Limited Şirket Müdürünün Bağlılık Yükümlülüğü ve Yükümlülüğe Aykırılığının Yaptırımı. Prof. Dr. Celal Göle'ye Armağan, (K. ÖZKORKUT, G. AYDOĞAN, Z. ÖZKAN, N. SUNCA, Düzenleyenler), 135-174.
- AKA, B. (2023). Sermaye Şirketlerinde Yönetim Organı Üyesinin Şirketi Temsilen Kendi Lehine Aval Vermesi Sorunu. Prof. Dr. Hasan Pulaşlı'ya Armağan (Cilt 2), (Ö. KORKUT, M. F. CENGİL, S. BAŞ, İ. N. GÜRBÜZ GÖKBERK, M. Z. DOĞANAY, Düzenleyenler), 1217-1265.
- AKINCI ALBAYRAK, Ö. (2022). Anonim Şirketler Hukukunda Şirket Malvarlığının Korunması. İstanbul.
- AKSU ÖZKAN, R. (2019). Aval (2. b.). Ankara.
- ALIŞKAN, A. (2024). Temsilcinin Kendi Lehine Kambiyo Senedi Düzenlemesi ve Aval Vermesi. İKÜHFD, 23(2), 299-340.
- ARICIM F., VEZİROĞLU C. (2018). Kaldıraçlı Devralma ve Anonim Şirketin Finansal Yardım Yasağı (2. b.). İstanbul.
- BERBEROĞLU YENİPİNAR F. (2017). İmza (Açığa Atılan İmza – Çift İmza - Aval). İstanbul.
- BİLGİLİ, F., DEMİRKAPI, E. (2025). Kıymetli Evrak Hukuku (14. b.). Bursa.
- BOZER, A., GÖLE, C. (2024). Kıymetli Evrak Hukuku. Ankara.
- BOZKURT, T. (2025). Kıymetli Evrak Hukuku. Ankara (*Kıymetli Evrak*).
- BOZKURT, T. (2025). Şirketler Hukuku. Ankara (*Şirketler*).
- CANKAT, R. (2022). Anonim Ortaklıklar Hukukunda İlişkili Taraf İşlemleri. İstanbul.
- ÇAMOĞLU, E. (1970). Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Ortaklıkla İşlem Yapma Yasağı. İktisat Maliye Dergisi, 17 (2), 77-82 (*İşlem Yapma*).
- ÇAMOĞLU, E. (2020). Kıymetli Evrak Hukukunun Temel İlkeleri. İstanbul (*Kıymetli Evrak*).
- ÇEBİ, H. (2019). Limited Şirketler Hukuku. Ankara.
- ÇEKER, M. (2013). Şirkete Borçlanma Yasağı. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 18 (2), 659-670.
- DEMİRCİ E. (2018). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Şirketle İşlem Yapma ve Şirkete Borçlanma Yasağı. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara.
- DELİCE, E. (2026). Kambiyo Senetlerinde Aval. İstanbul (*Aval*).
- DELİCE, E. (2022). Temsilci Aracılığıyla Aval Verilmesi. Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives, 10 (1), 25-42 (*Temsilci*).
- EKŞİ, D. (2019). Limited Şirketlerde Yönetim Organı: Müdür. Ankara.
- EMİNOĞLU, C. (2014). Türk Ticaret Kanunu'nda Kurumsal Yönetim. İstanbul.
- EREN F., YÜCER İ. (2024). Borçlar Hukuku Özel Hükümler (12. b.). Ankara.

- HELVACI M., ÇAMURCU, E., TÜRKYILMAZ İ. (2017). Özellikle Anonim Şirket Açısından Şirket Menfaati Kavramı. Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, (H. E. ERDEM, T. AYOĞLU, S. A. ALTAY, A. DURAL, S. H. YÜKSEL, F. YUSUFOĞLU, Düzenleyenler), 309-330.
- HIZIR, S. (2013). Anonim Şirkette Pay Sahibinin Şirkete Borçlanma Yasağını Düzenleyen TTK m. 358 Üzerine Bazı Değerlendirmeler. Batider, 29(2), 227-289.
- GRIGOLEIT H. C., TOMASIC L. (2025). Kommentar zum AktG. GRIGOLEIT H. C. (Hg.) München.
- GOETTE W., HABERSACK M., KALSS S. (Hrsg), (2024). Münchener Kommentar zum Aktiengeset. Band 1, §§1-75, 6. Auflage, München (*MüKo AktG, Bayer AktG § 57*).
- KAYA, M İ., TATLI, B. (2024). Ticaret Hukuku-II (Kıymetli Evrak Hukuku). İstanbul.
- KAYIKLIK, A. (2024). Anonim Şirketin Temsili. İstanbul.
- KENDİGELEN, A. (2012). Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler. İstanbul (*İlk Tespitler*).
- KENDİGELEN, A. (2015). Hukuki Mütalaaları C.XII: 2012-2013/1. İstanbul (*Mütalaalar*).
- KENDİGELEN, A., KIRCA, İ. (2024). Kıymetli Evrak Hukuku. İstanbul (*Kıymetli Evrak*).
- KENDİGELEN A., KIRCA, İ. (2022). Şirketler Hukuku (Cilt III). Sermayesi Paylara Bölünmüş Paylı Komandit Şirketler ile Limited Şirket, İstanbul (*Limited Şirket*).
- KIRCA, İ., GÜREL M. (2014). Bağlı ve Bağımsız Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Şirkete Borçlanması ve Şirketler Topluluğuna İlişkin Hükümlerin Özgül Ağırlığı. BATİDER, 30 (2), 5-19.
- KIRCA, İ., ŞEHİRALİ ÇELİK, F H., MANAVGAT, Ç. (2013). Anonim Şirketler Hukuku (Cilt I). Ankara.
- KIRCA, İ. (1996). Ticari Mümessillik. Ankara.
- KORKUT, Ö. (2023). Pay Sahiplerinin Şirkete Borçlanma Yasağı, Şirketler Hukuku Şerhi (Cilt II). (K. ŞENOCAK, Düzenleyen). Ankara.
- KRUGER ANDERSON, P., KRISTENSEN BALSHØJ, D., (2013), Directors' Conflicts of Interest: A Contribution to European Convergence, Boards of Directors in European Companies. Reshaping and Harmonising their Organisation and Duties, (Ed. Karsten Sorensen, Hanne S. Birkmose, Mette Neville). 57-74.
- NARBAY, Ş., AL KILIÇ, Ş. (2020). Yargıtay 11'inci Hukuk Dairesi'nin 23.01.2017 Tarih ve 2017/38 Esas, 2017/444 Karar Sayılı Kararı Çerçevesinde Şirketin Yetkili Temsilcisi Aracılığıyla Düzenlenen Bonolarda Asıl Borçlu Sıfatının Belirlenmesi Üzerine Düşünceler. İstanbul Hukuk Mecmuası, 78(1), 193-223.
- ÖNSOY, H. (2025). Bonoda Düzenleyenin İmzası. Prof. Dr. Celal Göle'ye Armağan, (K. ÖZKORKUT, G. AYDOĞAN, Z. ÖZKAN, N. SUNCA, Düzenleyenler), 1815-1841.
- ÖZKORKUT, K. (2012). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Şirkete Borçlanma Yasağı. Finansal Raporlama ve Bağımsız Denetime İlişkin Değişiklikler, BATİDER, 28(3), 45-71.

- ÖZSOY, M.A., ÖZSOY, A. (2022). Anonim Ortaklıkta Şirketle İşlem Yapma Yasağına Aykırılık Bağlamında Kambiyo Taahhütlerine İlişkin Bir Değerlendirme. Prof. Dr. Zühtü Aytaç'a Armağan, (E. ÖZDEN, P. B. COŞKUN, G. KORKMAZ, K. ÖZKORKUT, G. AYDOĞAN, Z. ÖZKAN, Düzenleyenler), 1577-1598.
- ÖZTAN, F. (2024). Kıymetli Evrak Hukuku. Ankara.
- POROY R., TEKİNALP Ü., ÇAMOĞLU E. (2014). Ortaklıklar Hukuku I. İstanbul.
- POROY, R., TEKİNALP, Ü. (2013). Kıymetli Evrak Hukuku. İstanbul.
- PULAŞLI, H. (2024). Şirketler Hukuku (Cilt V). İstanbul (C. V).
- PULAŞLI, H. (2024). Şirketler Hukuku (Cilt III). İstanbul (C. III).
- PULAŞLI, H. (2023). Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları. Ankara (Kıymetli Evrak).
- SONGUR, D. (2023). Şirketle İşlem Yapma Şirkete Borçlanma Yasağı. Şirketler Hukuku Şerhi (Cilt II). (K. ŞENOCAK, Düzenleyen) Ankara.
- SOPACI, B. (2022). Limited Şirketlerde Müdür. İstanbul.
- SULU M. (2019). Anonim Ortaklıklarda Şirket Menfaati Kavramı. İstanbul.
- ŞENER, O H. (2015). Ticari Temsilci ve Ticari Temsil Yetkisi. Ankara.
- ŞİMŞEK, B. (2023). Anonim Şirketlerde İlişkili Taraf İşlemleri. İstanbul.
- TATLI, B. (2024). Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Şirkete Karşı Borçlanmaları ve Faiz Meselesi. MÜHFHAD, 30 (2), 918-950.
- TEKİNALP, Ü. (2015). Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku (4. b.). İstanbul.
- TORAMAN ÇOLGAR, E. (2019). Şirkete Borçlanma Yasağı. İstanbul (Borçlanma).
- TORAMAN ÇOLGAR, E. (2023). İlişkili Taraf İşlemleri ile Şirket Malvarlığının Azaltılmasını Engelleyen Hukuki Mekanizmalar. Prof. Dr. H. Ercüment Erdem'e Armağan (Cilt I). (T. Ayoğlu, S. A. Altay, F. Yusufoglu, Düzenleyenler), 1305-1331 (İlişkili Taraf).
- TOROS, İ. (2019). Teori ve Uygulamada Aval. İstanbul.
- ULUSOY, E. (2005). Anonim Şirketlerde Şirketle İşlem Yapma Yasağı ve Çifte Temsil. Ankara.
- ÜÇİŞİK G., ÇELİK A. (2013). Anonim Ortaklıklar Hukuku (Cilt I). Ankara.
- ÜLGİN, H., HELVACI, M., KENDİGELEN, A., KAYA A. (2021). Kıymetli Evrak Hukuku (13. b.). İstanbul.
- YANLI, V. (2018). Anonim Şirketlerde “İşletme Konusu” Bağlamında Kefalet İşlemleri. BATİDER, 34(4), 5-34.
- YIKAR, M E. (2021). Kambiyo Senetlerinde Temsil. Ankara.
- YILDIZ, Ş. (2007). Limited Şirketler Hukuku. İstanbul.
- YÜCE, A A. (2012). Anonim ve Limited Şirketlerde Pay Sahiplerinin Şirkete Borçlanma Yasağı. Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, 2(2), 61-81.